

NOVA DOBA

Leto XXIII.

Celje, sreda 1. januarja 1941

Štev. 1.

Izhaja vsak petek ob 14. — Naročnina manjša mesečno po pošti 5 din, v Celju z dostavo na dom po ravnateljstvu 5.50 din, za inosestrane 10 din — Uredništvo: Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, pritličje, desno; uprava: levo — Telefon št. 65 — Račun pri poštnem štev. 10.666

Zoran M. Vudler:

V drugem letu vojne

Celje, 31. decembra.

Vojna traja že 16 mesecev. Druga svetovna vojna. In ko tako ob koncu vsakega leta delamo letne obračune in ugotavljamo aktivnost ali pasivnost, napravimo še mi zunanjepolitični obračun.

Posežem nekoliko nazaj, lahko bi rekel že v zgodovino, v l. 1918. Takratna »nova Evropa« ali »versajska«, kakor jo danes imenujemo, je spremenila meje Evrope iz leta 1914. Avstro-ogrška, črnočolna umetna tvorba se je zrušila v prah in zelo sta se izpremenili Rusija in Nemčija. Nastale so nove države: Jugoslavija, Avstrija, Madžarska, Češkoslovaška, Poljska, tri baltičke države: Litva, Letonska in Estonka, ki so prej pripadale Rusiji, in Finska, ki je bila pred vojno tudi priključena Rusiji. Precej se je povečala Rumunija. Nemčija je izgubila Alzacijo in Loreno, Eupen, Malmedy, Šlezvik in tako zvani »poljski koridor«. To bi bile v grobih obrisih začetne meje Wilsona, Lloydja Georgea, Clemenceauja in Orlanda, tvorcev versajskega miru.

Toda te meje so izginile, kakor je izginilo Društvo narodov, ki je bilo zamisel istih mož. Res, živelo je, toda ostalo je v glavnem samo zamisel. Današnja Evropa se je vrnila spet k starem načinu sklepanja vojaških paktov in zvez, ki trenutno dvema ali večini podpisnikov koristijo in konvenirajo, vendar pa se ne bodo več držali.

In zdaj se začena pot do Monakova. To je bila ženevska politika. Društvo narodov je bila idealna zamisel — toda, kakor sem že rekel, samo zamisel. Nemčija bi morala plačati reparacije v znesku 300 milijard zlatih mark. Po raznih konferencah pa so zavezniki popustili na 3 milijarde. Toda tudi teh ni Nemčija plačala in je l. 1932. ustavila vsa plačila — l. 1933. pa je izstopila iz Društva narodov. Amerika itak v Društvu narodov ni sodelovala in ko sta izstopili iz njega še Japonska in Italija, je Društvo narodov omrtvelo in je pokazalo svojo nemoč v abesinski in španski vojni. In tako je zatono Društvo narodov, pojavila pa se je zveza dveh totalitarnih držav. Dne 25. oktobra 1936 je bila v Berhtesgadeni ustvarjena os Rim — Berlin.

In tukaj, bi rekel, se začne naša današnja vojna. Vse to so zavezniki ... Dne 13. marca 1938 s priključitvijo Avstrije Nemčiji, so se začele rušiti meje od tvorcev versajskega miru ustvarjene nove Evrope in takratni premaganci so začeli spet ustvarjati novo Evropo. In prišlo je Monakovo. Štirje možje: Daladier, Hitler, Chamberlain in Mussolini so podpisali ...

To bi bil uvod v današnje vojno. Medtem so se začeli incidenti na mejah. Gdansk in koridor. In dne 1. septembra 1939 je ob 10. dopoldne sporočil Hitler v rajstagu, da je Nemčija v vojni s Poljsko. Takoj nato sta angleški in francoski veleposlanik v Berlinu izročila nemški vladi ultimativni noti. To je bilo 3. septembra dopoldne. In ko do 17. istega dne Nemčija na noti ni odgovorila so se začele sovražnosti med Nemčijo na eni ter Anglijo in Francijo na drugi strani. Poljska je padla. Njen padec je še pospešil poseg Rusije v konflikt. Odlično se je branila posadka v Varšavi, toda tudi ta je morala kapitulirati pred mnogo močnejšim nasprotnikom. Dne 1. oktobra so se sovražnosti končale, Poljsko pa sta si razdelili Rusija in Nemčija.

Po sporazumu, ki ga je zaključila Rusija z Nemčijo, je imela Nemčija proste roke. In začela se je ruska ofenziva na Baltik. Najprej podpis nenapadalne pogodbe z Estonsko, nato z Letonsko in Litvo (28. septembra, 5. in

Amerika stopa v ospredje

Senzacionalen Rooseveltov govor — Prihod novih nemških čet v Rumunijo — Bolgarija odklonila pristop k berlinskemu paktu — Stališče Sovjetske Rusije — Novi predsednik Finske — Letalska vojna med Anglijo in Nemčijo — Grški uspehi v Albaniji — Obleganje Bardije — Francija na razpotju

Predsednik Združenih držav Roosevelt je imel v ponedeljek ob 3.30 zjutraj srednjeevropskega časa velik govor ameriškemu narodu. Govor, ki so ga prenašale vse ameriške radijske postaje, je poslušalo nad 100 milijonov ljudi. V svojem izredno pomembnem govoru je predsednik Roosevelt izrazil svoje prepričanje, da se bo Združenim državam sedaj in za prihodnja pokolenja posrečilo ostati izven vojne. Poudaril je, da ne more biti dokončnega miru med pristaši narodnega socializma in med demokracijo. Združene države ne bodo podpirale nobenega miru, dokler narodni socializem ne opusti misli na gospodarstvo nad svetom. Če bi velesile osi zmagale, bi zavladale nad Evropo, Azijo, Avstralijo in nad morji in bi stala Amerika pred cevjo topa, napolnjene ne samo z eksplozivni, temveč tudi z gospodarskim orožjem. V Evropi je bilo mnogo narodov kljub nenapadnim pogodbam poteptanih in pognanih v moderno obliko suženjstva. Pomirjenje s predstavniški sile je nemogoče. Z narodnim socializmom je mir mogoč samo za ceno popolne kapitulacije. Celo italijanski narod ne ve, kakšna usoda ga čaka. Ni se mogoče pogajati za mir, če je na izbiru samo suženjstvo. Diktatorske sile govore o novem redu. V resnici pa je ta novi red le najstarejša tiranija, ki ne prizna nobenega reda, nobene revizije, nobenega upanja. Ta red stremi za gospostvom nad vsem človeštvom. Bodočnost Združenih držav zavisi v veliki meri od zmage Anglije v sedanji vojni. Angleški narod se bori proti silam, ki so tudi Ameriki sovražne. Pomoč Angliji mora priti hitro. Anglija je danes prvoboriteljica v obrambi proti osvajalcem sveta in se bori z junaštvom, ki bo vedno zapisano v človeški zgodovini. Nihče ne zahteva, da bi bila ameriška ekspedicijska vojska poslana v Evropo in noben član ameriške vlade nima tega namena. Borba demokracije proti svetovnemu gospostvu mora biti dobro podprta z oboroževanjem Združenih držav. Vsak gram, vsaka tona orožja in municije, ki jo lahko sami pogrešamo, mora biti na razpolago Angliji. Izdelati moramo več ladij in letal, več topov in orožja vseh vrst. Združene države morajo postati velik arzenal demokracije. Moramo iti na delo z isto odločnostjo, požrtvovalnostjo in potrpljenjem, kakor če bi bili v vojni. Poslali bomo Angliji vse, razen onega, kar je potrebno za naše najnujnejše vojaške potrebe. Pri tem nas ne bodo ustraševali nobene grožnje in kombinacije dik-

11 oktobra 1939), ki so bile nato v avgustu 1940 na zasedanju vrhovnega sovjeta sprejete kot 13., 14. in 15. republika v sestavi Sovjetske zveze. Dne 1. decembra 1939 je Rusija napadla Finsko in po odločnem odporu Fincev je bil 12. marca dosežen sporazum, po katerem je Finska odstopila Rusiji nekaj važnih strateških točk in rudnih ležišč. Na Balkanu pa je dosegla Rusija priključitev Besarabije in dela Bukovine 27. junija 1940.

Po tem ruskem intermezzu se vrnimo spet na zapadno fronto. Nastopili so mrtvi meseci. Zima. In to mrtvilo je trajalo do 10. aprila 1940, ko je Nemčija ... na Dansko in Norveško. Dne 10. maja pa se je začela glavna nemška ofenziva na zapadni fronti proti Belgiji, Nizozemski in Franciji. Dne 10. junija je vstopila še Italija v vojno in Francija je morala zaprositi Nemčijo in Italijo za premirje. Sporazum o premirju je bil podpisan z Nemčijo 22. junija, z Italijo pa 25. junija.

S tem bi bil v glavnem zaključen prvi del te bliskovite vojne. Sedaj se pa

tatorjev. Angleški narod je deležen v svoji borbi dragocene pomoči junaške grške vojske in vseh onih vojsk, ki so se zatekle v emigracijo. Moč vseh teh sil narašča. To je moč onih mož in žena, ki ljubijo svobodo bolj nego življenje. Prepričan sem, da sile osi ne bodo zmagale. Opiram se v tem prepričanju na naše najnovejše in najboljše informacije. Rooseveltov odločni in senzacionalni govor je vzbudil po vsem svetu ogromno pozornost.

Po ameriških in angleških vesteh je prispelo 200.000 do 300.000 nemških vojakov skozi Madžarsko v Rumunijo. Obenem poročajo o zbiranju ruskih čet ob rumunski meji.

Zunanjepolitični odbor bolgarskega sobranja je v četrtek z veliko večino odklonil pristop Bolgarije k berlinskemu paktu treh velesil. Ta sklep tudi ustreza zadevnemu stališču Sovjetske Rusije.

Za predsednika finske republike je bil po odstopu Kallia izvoljen Ritty. Dosedanji predsednik Kallio je nekaj ur po izvolitvi Rittyja nepričakovano podlegel srčni kapi.

Po božičnem zatišju je aktivnost nemškega in angleškega letalstva spet oživila. Angleško letalstvo je v noči na nedeljo silovito napadlo nemške invazijske postojanke ob severni obali Francije, Belgije in Nizozemske, nemška letala pa so v noči na ponedeljek izvedla enega svojih največjih napadov na London.

Na albanskem bojišču so grške čete zavzele vas Lin ob Ohridskem jezeru severno od Podgradca. Na srednji in južni fronti grške čete polagoma napredujejo kljub hudi zimi, snežnim zametom in viharjem in odporu Italija-

Mnogo sreče in zadovoljstva v novem letu

želita vsem cenj. naročnikom, in sicer v sodelovanju in sodelovanju

uredništvo in uprava »Nove dobe«

Današnji številki

je priložen KOLEDARČEK za l. 1941.

Prihodnja številka

»Nove dobe«

izide v petek 10. januarja. Namesto v petek 3. januarja je izšla »Nova doba« že danes kot novoletna številka.

Cenj. dopisnike

prosimo, da bi ob Novem letu v svojem delokrogu spet uvedli akcijo za pridobivanje novih naročnikov in tako pripomogli k nadaljnemu širjenju »Nove dobe«, ki se kljub draginji in znatnemu povečanju stroškov za izdajanje lista ni podražila.

Položnice

smo priložili vsem cenj. naročnikom s prošnjo, da takoj poravnajo zaostalo naročnino in nakažejo tudi naročnino za naprej.

nov. Grška podmornica »Papanikolis« je na morski poti iz Brindisija v Valono napadla velik italijanski konvoj, sestavljen iz 14 transportnih ladij in rušilcev, in potopila tri velike transportne ladje, polne vojaštva in vojnega materiala.

Angleške čete, ki so obkrožile italijansko trdnjavo Bardijo v Libiji, se pripravljajo na proboj druge italijanske obrambne črte v Libiji. Angleži čedalje huje obstreljujejo s kopnega in z morja Bardijo, v katero ne morejo Italijani pripeljati nobenih ojačenj.

Petalnova Francija bo morala menda že v najkrajšem času zavzeti svoje stališče k zahtevi Nemčije in Italije, da jima dovoli važne vojaške koncesije. V nezasedeni Franciji ter v francoski Afriki utegne priti ob tej priliki do odločilnih dogodkov.

Regulacija mesta Celja

Idejni osnutek regulacijskega načrta

Celjski mestni svet je pred kratkim odobril idejni osnutek generalnega regulacijskega načrta za mesto Celje. Ta idejni osnutek so sedaj predložili gradbenemu ministrstvu v odobritev. Zadevni elaborat bo naše čitatelje gotovo zanimal, zato ga objavljamo v celoti in zaenkrat brez komentarja.

Popis projekta

Regulacijsko področje obsega katastrske občine: Celje-mesto in Sp. Hudinja v celoti, Ostrožno, Medlog, Lisce, Košnico in Zagrad pa le delno. Površina tega področja znaša okrog 1816 ha.

Za razvoj mesta v navedenih mejah je bilo potrebno rešiti prvenstveno sledeča tri vprašanja: 1. vprašanje regulacije Savinje in pritokov, 2. vprašanje železniškega prometa in vprašanje glavnih cestnih zvez.

1. Regulacija Savinje in pritokov. Projekt za regulacijo Savinje je v principu že napravljen. Osnutek za regulacijo mesta se ne strinja z obstoječim projektom v bistveni točki, t. j., da se napravi jez pri promenadni brvi in se poglobi le spodnji del Savinje, dočim bi za zgornji del napravili okrog 2 m visoke nasipe. V interesu regulacije mesta naj bi bil jez napravljen čim višje gori, najbolje nad Ložnico, da bi se talna voda čim bolj znižala, ne pa da se z visokimi nasipi loči mesto od Savinje in s tem talna voda še dvigne. Voglajna, Hudinja in Ložnica se regulirajo, kolekor še niso, z malimi korekturami po sedanjih trasah. Koprivnica in Sušnica se združita južno od vile »Jasne« v en potok, ki ga speljejo po najkrajši poti mimo Stigerjevega dvora v Savinjo. Na ta način bo mogoče mesto ob sedanjih strugah Koprivnice in Sušnice smotrnejše urediti.

2. Železniški promet. Proga Maribor-Ljubljana ostane na sedanjem mestu, korigira se le del na ovinku Savinje, kar je že v projektu regulacije Savinje. Proga Celje-Velenje je sedaj v oviro mestu in se po proučitvi več variant predvideva dvig sedanje proge skoraj na istem mestu z manjšo spremembo na ovinku. Proga bi se dvignila za okrog 3.50 m, da bi bilo mogoče pod progo napraviti podvoze za cestni promet. Od postaje do Mariborske ceste bi imela proga 6.25‰ vzpona. Železniško postajo na sedanjem mestu bi preure-

začne drugi del, ki ni več tako bliskovit: Nemčija proti Angliji.

Še nekaj besed o Italiji. V začetku je bila italijanska ofenziva v Libiji in Egiptu uspešna, toda angleške čete so prešle v protinapad in zavzemajo eno postojanko za drugo. Ko pa je Italija z albanskega ozemlja napadla Grčijo, ni nihče pričakoval, da bodo Grki že po nekaj tednih napadali Italijane v notranjosti Albanije!

In za konec. Kaj bo? Nemčija proti Angliji. Težko verjetno je, da bi se vojna vihra kmalu poglobila in da bi spet nastal mir. Pomoč, ki jo ima Anglija iz Amerike, raste iz dneva v dan. Položaj Anglije v Sredozemlju ni prav nič slab. To, kar sem do tukaj zapisal, so dejstva, če bi pa nadaljeval, bi postala prerokovanja. To pa prepustim drugim.

Samo ponovil bi še stavek, ki sem ga zapisal v božičnem uvodniku: Kdo bo določil Evropi nove meje? Ali Nemčija, ali Anglija ali nekdo tam na vzhodu in morda še kdo, ki danes samo financira? Ne samo Evrope, ves svet bodo ločile nove črte.

dili za osebni promet, za tovarni promet pa bi zgradili nov kolodvor na zemljišču med sedanjo železnico in Voglajno. Pri tovarnem kolodvoru bi zgradili tudi kurilnico.

3. Glavne cestne zveze. Celje vežejo z okolico štiri glavne ceste I. reda: Mariborska cesta proti Mariboru, Ljubljanska cesta s Savinjsko dolino proti Ljubljani, cesta proti Rogaški Slatini (po Prečni ulici skozi Gaberje) in podaljšana Kolenčeva ulica na Breg proti Zidanemu mostu. Te glavne ceste so med seboj povezane z zveznimi cestami. Na ta način se glavni, zlasti tranzitni promet izloči iz središča mesta. Ceste II. reda vežejo središče mesta z bližnjo okolico. Ves sistem je še povezan z radialnimi in perifernimi cestami. Vse ostale ceste so stanovanjske, ki so od glavnih ločene, da bodo stanovanja čim bolj mirna in varna.

Razdelitev mestnega teritorija

Področje je razdeljeno v glavnem na gradbeni okoliš in zaščitni pas.

Gradbeni okoliš je razdeljen: a) na površine za železniški promet, b) na površine za trgovsko-poslovni del mesta v glavnem na prostoru današnjega strnjenege dela mesta, c) na površine za stanovanjski del mesta, t. j. na »Otok«, v Medlogu, na Lavi, Spod. in Zg. Hudinji, Novi vasi in Liscah, č) na površino za industrijo in obrt na področju ob Voglajni in Hudinji, kjer je že danes nameščena industrija, d) zgodovinski del mesta je v glavnem Slomškovo trg, Glavni trg, stara grofija in ostanki srednjeveškega obzidja.

Zaščitni pas je predviden na severu in jugu mesta in sicer hribovje Staroga gradu, Miklavškega hriba, delno Košnice ter zaraslo gričevje nad Ostrožnem, Dobrovo in Zg. Hudinjo.

Gradbeni okoliš je razdeljen na ožji in širši.

Ožji gradbeni okoliš obsega del mesta, ki je že v glavnem naseljen in na katerem obstoji velika gradbena delavnost. Meja ožjega gradbenega okoliša se je ob priliki izdelave skice nekoliko izpremenila, v glavnem pa je ostala sedanja.

Širši gradbeni okoliš obsega ostali del gradbenega okoliša. Na tem delu naj bi občina ne izdajala gradbenih dovoljenj.

Gradbene cone

Predvidene so tri gradbene cone in sicer: gosto, srednje in redko naselje.

Gosto naselje z dvo do štirinadstropnimi stavbami je predvideno v trgovsko-poslovnem delu starega mesta ter delno ob Krekovi in Mariborski cesti.

Srednje naselje z eno ali dvanadstropnimi stavbami je predvideno okoli Glazije, ob Ljubljanski cesti, ob cesti v Velenje, med drž. železnico Celje—Velenje ter Dečkovo cesto na Zg. in Spod. Lanovžu, dalje ob Mariborski cesti in delno v Zavodni.

Redko naselje s pritličnimi in enonadstropnimi stavbami je predvideno na vsem ostalem področju.

Javno zelenje

Parki. Od sedanjih parkov je največji park na desnem bregu Savinje, manjši park pa je ob levem bregu. Novi parki so predvideni na prostoru Glazije, ob Aškerčevi ulici, v Gaberju, ob Ipavčevi ulici, ob državni cesti št. 50, v Novi vasi, v Medlogu, na Golovu, na hribu sv. Jožefa in na pobočju pred centralnim pokopališčem.

Otroška igrišča so razmeščena po vsem mestu, posebno pri novih osnovnih šolah.

Sportna igrišča so predvidena 4 in to: centralni stadion ob izlivu Voglajne v Savinjo, kjer bi bile vse važnejše prireditve, dalje igrišča na Lavi, Spod. Lanovžu in Sp. Hudinji. Za vodni sport sta predvideni kopališči z bazeni ob Savinji in Hudinji.

Javne zgradbe in prostori za posebne svrhe

Cerkve: Poleg sedanjih cerkev je predvidena cerkev v Gaberju (Salezijski dom) in cerkev severno od Dečkove ceste približno nad Zg. Lanovžem.

Šole: Predvidenih je 9 osnovnih šol, med temi 6 novih. Vsaka šola bi imela približno 8 razredov po 40 učencev. Predvidene so tri meščanske šole, med temi ena nova v kompleksu, kjer je osnovna šola med Mariborsko cesto in državno cesto št. 50. Srednje šole so tri. Ena je v Vegovi ulici, ostali dve sta predvideni ob Slomškovem trgu (!) in pri Bezenškovi ulici. Za razne strokovne šole je predvideno zemljišče ob Tkalski in Gajevi ulici.

Tržnice: Predvideni sta dve tržnici: ena na prostoru Za kresijo, druga med Westnovo tovarno in Mariborsko cesto.

Ostale javne zgradbe in prostori za posebne svrhe: Sodna palača na Glaziji. Prestor za bodočo bolnico ob zaščitnem pasu severno od Antlogove domačije. Muzej v popravljeni stari grofiji. Vojaški objekti zapadno od Mestnega zavetišča v Medlogu ob železnici. Pokopališče samo eno in sicer na razširjenem sedanjem mestnem pokopališču. Klavnica v industrijskem pasu med Voglajno in železnico.

skupnosti, ki je nosilec slovanske kulture in jugoslovenske tradicije Srbov, Hrvatov in Slovencev. Če posameznike s svojim atavizmom odpadajo iz celote, nas to v nobenem primeru ne more odvrniti z naše poti, ki je utrta z velikimi idejami nacionalne demokracije in enakosti vseh narodov.

Misel...

V knjigi Rista Radulovića »Razprave in članki«, ki jo je izdala Srbska književna zadruga, čitamo na 117. strani:

Bedna je država, ki ubija misli. Še bednejša je ona država, ki kakor slepec zanika dejstva in se krije z birokratično nezmotljivostjo. Lahko je prečrtati z rdečim svinčnikom nekaj stavljenih vrst, nekaj iznešenih misli, nekaj stvarnih dejstev. Toda ni lahko udušiti prepovedano zabrisano misel. Še težje je zaceliti rane in ozdraviti bolečine, ki so nastale vsled zabrisanih in meže nepriznanih dejanj in resnic.

Sila in pravica

List »Riječ«, ki izhaja v Slavonskem Brodu, piše:

Sila je zakon močnih. Pravica je sila šibkih. Nikoli ne smejo šibki odobriti nasilja nad šibkimi. Če to delajo, kopljejo samim sebi grob.

Človek se ne menja

Znani češki pisatelj Karel Čapek je napisal:

Da, mnogo se je spremenilo v zadnjem času, toda ljudje so ostali isti;

samo sedaj vemo bolje, kaj je kdo. Kdor je dostojen, je bil vedno dostojen; kdor je bil zvest, je zvest tudi sedaj. Kdor se obrača po vetru, se je obračal po vetru tudi prej. Kdor misli, da je sedaj prišel njegov čas, je vedno mislil na sebe. Nihče ne postane ubežnik, če ni bil to že vedno; kdor menja vero, ni imel nobene; človeka ne boš predelal, temveč bo on samo pokazal svojo barvo. Kdor sovraži, je imel to sovraštvo vedno v sebi; kako bi se naj pač nenadno znašlo v njem! Niti volja se ne menja. Ne gledaj na lice, ki se je spremenilo. Težek izpit je težko spoznanje. Bodoči foliant naše zgodovine o tej dobi bo imel podnaslov: Kaj je bil kdo. In dober spomin spada med one stalne stvari, ki bodo potrebne.

Ne posnemajmo tujih vzorov!

Pri razpravi v bolgarskem sobranju o ustanavljanju organizacij za telesno in duhovno vzgojo mladine se je predsednik bolgarske vlade g. Filov izjavil proti posnemanju tujih mladinskih organizacij. Dejal je med drugim:

»Jaz mislim, gospodje narodni poslanci, da bi bolgarski narod ne oprostil nikomur, ki bi hotel napraviti iz Bolgarije bodisi narodno socialistično, komunistično, fašistično ali legionarsko državo. Ne bi mu oprostil zato, ker so vse te oblike tuje tradicijam, običajem in gospodarski strukturi bolgarskega naroda, mi pa moramo imeti v vidu ravno te posebne pogoje, če želimo ustvariti zdravo bolgarsko državo. Mehanično ali slepo posnemanje ni nikoli tvorno, ne v politiki, ne v literaturi, ne v umetnosti.«

Te pravilne besede bolgarskega državnika — pripominja »Sokolski glasnik« — naj bi dobro prečitali oni, ki so pred nekaj meseci pričeli pri nas pravcato gonjo, da bi se brez pomišljanja in oklevanja izvedlo stoodstotno posnemanje tujih vzorov!

Ruski tisk o Jugoslaviji

Časopisje v Sovjetski Rusiji posveča Balkanu vedno večjo pozornost, ni pa še zavzelo doslej nikakega posebnega stališča k balkanskim problemom. Piše s stališča nevtralnega opazovalca, čigar pravo mišljenje ni nikomur drugemu znano. Sovjetsko uradno glasilo »Pravda« je letos prvič poročalo o proslavi 1. decembra v Jugoslaviji. Moskovski »Trud« je objavil poseben članek o 1. decembru kot prazniku zedinjenja Jugoslovenov. Ruski tisk piše samo o jugoslovenskem narodu.

Domače vesti

— **Predsednik vlade — upravnik senata.** Za upravnika senata je bil do izvolitve novega predsednika imenovan z uredbo o izvajanju proračuna senata predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetković. Novi upravnik ima pravico razpolagati s proračunom senata sam ali pa po pooblaščenih namestnikih.

— **Omejitev potrošnje pšenične moke in belega kruha.** Referat za kontrolo cen pri banski upravi dravske banovine je izdal dve važni odredbi o moki in koruzi. Po 1. januarju 1941 smejo oddajati trgovine odjemalcem samo toliko mlevskih izdelkov iz pšenice, da odpade na mesec in osebo po 2 kg mlevskih izdelkov na vsakega otroka do 6 let, 3 kg na vsakega otroka v starosti 6 do 14 let, 4 kg na vse ostale osebe razen delavcev, zaposlenih pri težkih ročnih delih, ki jim pripada 5 kg. Ostala potreba se mora kriti z mlevskimi izdelki iz koruze in drugih žitaric, ki se smejo prodajati svobodno. Trgovine morajo vsako prodajo mlevskih izdelkov iz pšenice vpisovati v beležnico, ki jo vodijo v obliki dnevnika. Takšno beležnico vodijo tudi pekarnice za vso moko, ki jo dajejo dnevno v peko. Kontrola nad potrošnjo moke v dravski banovini je poverjena banovinskemu prehranjevalnemu uradu. V vseh pekarnah dravske banovine se sme od 1. januarja 1941 izdelovati in prodajati le ljudski kruh, izdelan iz 40% enotne presejane pšenične moke in iz 60% koruzne moke. Izjemno se sme najdalje do 31. januarja 1941 peči tudi kruh iz krušne in koruzne moke ter kruh iz bele in koruzne moke, mešane v prej navedenem sorazmerju. Ljudski kruh ter kruh iz krušne

KINO UNION - CELJE

31. ob 16. do 2. l.

Veseli potepuhi

Film zabave, glasbe in veselih zapletljivajev z znanimi humoristi:

Johanes Heesters, Carola Höhn, Rudi Gooden in Rudolf Carl.

*

Matineja v sredo 1. januarja, same ob 10. Cheri Bibi z Jeanom Pierrom Aumontom.

Redne predstave ob nedeljah in praznikih ob 14., 16., 18.30 in 20.30.

in koruzne moke se prodaja v komadih, težkih 1 kg, po 5 din, kruh iz bele in koruzne moke pa se prodaja v komadih, težkih 94 dkg, po 6 din. Od 1. januarja 1941 dalje se sme začasno peči beli kruh in luksuzno pecivo le iz zalog bele moke, ki so bile prijavljene občinskimi prekrbovalnim uradom po stanju dne 31. decembra 1940. Po 10. januarju se omeji količina finega peciva v vsaki občini in v vsaki pekarni na polovico dosedanje količine. Beli kruh v komadih, težkih 96 dkg, stane 8 din. Zemlje, težke 7 dkg, stanejo 1 din. Luksuzno pecivo je v ceni in teži prosto.

— **Ante Beg — 70-letnik.** Starosta slovenskih novinarjev g. Ante Beg v Ljubljani, je dopolnil danes ves čil in krepak 70. leto svojega plodnega življenja. Odličnemu novinarju ter narodno obrambnemu in kulturnemu delavcu, ki se je udeleževal tudi v Celju kot urednik »Domovine« v letih 1897. do 1901., iskreno čestitamo k jubileju in mu želimo še dolgo vrsto let zdravja, zadovoljstva in uspešnega javnega udeleževanja!

— **Letošnji božič na naših obmejnih šolah.** Letos je Družba sv. Cirila in Metoda razposlala darila za božičevanje šolam v 158 krajih. Obdarovane šole ležijo na mežiškem področju, na Kobanskem, na severnem vnožju Pohorja, v Slovenskih gorah, predvsem v njih severnem delu vzdolž Mure, v Halozah, v vsem obmejnem pasu Prekmurja od Cankove do tromeje in nato na vzhod in jugovzhod do vnožja lendavskih gor in ter končno še na krševitem Kočevskem. Navedenim okolišem posveča CMD stalno pozornost, njeno članstvo in sodelavci ter podporniki pa so zlasti srečni, da se tudi pri takih akcijah vedno bolj učvršča in razširja duh medsebojne povezanosti in vzajemnosti naših obmejnih in osamelih okolišev z našimi osrednjimi predeli. Letošnja družbina božična darila so po količini dosti obilnejša v primeri z onimi iz prejšnjih let. Razposlanega je bilo poleg manjših količin rokavic, nogavic, perila in čepic še 120 žabic, 500 jopic in puloverjev, nad 2300 metrov hlačečevine, nad 10.000 metrov flanele in barhenta ter 550 parov čevljev. V denarju izražena pa je bila letos dosežena še več kot dvojna lanska vsota, saj se je sedaj povzpela že preko 380.000 din. Do tega res lepega zaključka je pripomogla predvsem desetonovembrska narodna zbirka, ki je dala 232.039 din, dočim je ostale izdatke pokrila družba iz svojih nadaljnjih dohodkov in sredstev. Vsem, ki so kjerkoli in kakorkoli pripomogli do letošnjega lepega božičevanja naših malih graničarjev, se kar najiskrenejše zahvaljujemo za njih pomoč, v globokem prepričanju, da se bodo v novem letu njih vrste še bolj pomnožile z mnogimi novimi sodelavci za dosego nadaljnjih družbinskih namer ter zlasti v korist splošnosti in naše jugoslovenske domovine. — **Vodstvo Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.**

— **Enotna moka** se je v Sloveniji podražila od 5 na 5.50 din pri kg, v Banatu in Slavoniji pa stane 4.50 din kg.

— **Povišanje posrednih davkov, trošarin in železniških tarif.** Kakor poroča »Jugoslovenski kurir«, bodo z novim letom povišali davke na poslovni promet od 2.5 na 3 odstotke, luksuzni davke, ki je znašal doslej 12 do 20%, pa na 15 do 40%. Prav tako napovedujejo povišanje trošarin in taks. Z novim letom nameravajo povišati tudi železniško potniško in tovarno tarifo. Potniška tarifa bo zvišana najbrž za 20%, tovarnina pa za 25 do 50%.

Politika

Kaj želi naš narod

V beograjskem »Napredu« čitamo:

Naš narod želi red, ki na svobodi ustvarja pravico. Takšen red — kljub vsem svojim nedostatom, ki jih imajo dejansko ljudje, ki jo v danem trenutku izvajajo — pa more nuditi samo demokracija. Tudi neodvisnost, bistveni interes njegove družabne skupnosti, je danes bolj kot kdaj koli zvezana z demokracijo in z idejami, ki jih demokracija zastopa. Kajti dokler je demokracija za enakopravnost velikih in malih narodov in držav v mednarodnem življenju, temelji red, ki ga nameravajo osnovati, na njihovi hierarhiji. A hierarhija pomeni tukaj, kakor povsod, podrejenost drugega drugemu. Zato je in ostane naš človek, neomajen pripadnik svobode na znotraj in neodvisnosti na zunaj, tudi neomajen pripadnik demokracije, ki mu bo dala prvo in očuvala drugo.

Nacionalna politika

Splitski »Narodni list« razpravlja o rasni teoriji in nacionalni politiki in pravi med drugim:

Za nas kot nacionaliste obstoji samo ena politika, nacionalna politika. Ona ne vprašuje ne za raso in tudi ne za vero. Vodi račun samo o državi in narodu, o njegovem jeziku, njegovi kulturi, tradiciji in zgodovini. Posamezniki se gubijo in razblinjajo v veliki narodni

Foto Pelikan - Celje

srečno in veselo

NOVO LETO!

želi svojim cenjenim strankam

— **Odkup tobaka.** Monopolska uprava bo letos izdala za odkup tobaka eno milijardo dinarjev. Tobak plačuje po 20 do 40 din za kg, to je torej 50% dražje nego lani. Zaradi tega nameravajo podražiti tudi tobak in tobačne izdelke v prodaji na drobno. Letos smo pridelali zelo mnogo tobaka.

— **Dovoljenja za plesne in pustne prireditve** ter za plesne vaje se izdajajo po naredbi banske uprave samo od 31. decembra do 25. februarja. Policijska ura se sme podaljšati samo do dveh zjutraj.

— **Sodne takse** bodo z novim letom povišane.

— **Podražitev sladkorja ter pocenitev masti in olja.** Pridelek sladkorne pese je bil v Jugoslaviji letos izredno velik. Sladkorne tovarne nameravajo spet podražiti sladkor. Svinjska mast in svinjsko meso sta se v Slavoniji pocenila za 2 din pri kg. Tvorcnice olja so pristale na pocenitev olja za 1.25 din pri kg.

— **Beograjski listi** so se podražili. Naročnina glavnih beograjskih dnevnikov je z novim letom zvišana na 44 din, cena posameznih izvodov pa na 2 din.

— **Konec »Hrvatske straže«.** Zagrebški katoliški list »Hrvatska straža« preneha izhajati. Za tem listom pač ne bo menda nihče potočil solze.

— **Ustanovitev katastrske uprave v Gornjem gradu.** Finančno ministrstvo je odredilo, da se osnuje katastrska uprava v Gornjem gradu.

— **Rekorden železniški promet v oktobru.** Naš železniški tovorni promet je v zadnjih mesecih zavzel izreden obseg, kakršnega še nismo zabeležili. Prenatranost prog in preobremenjenost osebja je povzročila zlasti v zadnjem času že ponovne nesreče. V kako znatni meri se je povečal blagovni promet naših železnic, nam dokazuje najnovejša statistika železniškega prometa v mesecu oktobru. V tem mesecu je bilo na naših železnicah natovorjenih 203.445 vagonov nasproti 198.339 v lanskem oktobru, 160.000 v oktobru 1938 in 131.000 v oktobru 1937. V oktobru je naša železniška statistika prvokrat zabeležila, da je število natovorjenih vagonov prekorajlo 200.000 v enem mesecu. Pri tem pa ni upoštevano, da se je poleg tega še v izredni meri povečal tudi blagovni tranzitni promet.

Ali ste že poravnali naročnino ?

Celje in okolica

c **Gibanje prebivalstva v preteklem letu.** V letu 1940. se je rodilo v Celju 958 otrok (513 dečkov in 445 deklic), med temi 156 nezakonskih (44 iz domače župnije in 112 iz drugih župnij), umrlo je 537 oseb (228 moških in 249 žensk), med temi 232 domačinov in 305 oseb iz drugih župnij, poročilo pa se je 188 parov. V letu 1939. se je rodilo v Celju 876 otrok, umrlo je 486 oseb, poročili pa so se 203 pari. Število rojstev in smrtnih primerov je torej v letu 1940. naraslo, število porok pa padlo.

c **Tujski promet v letu 1940.** V preteklem letu je obiskalo Celje 13.650 tujcev (12.691 Jugoslovenov in 959 inozemcev). Prenočnin je bilo 18.060.

c **Sokolsko silvestrovanje.** Sokolsko društvo Celje-matica priredi v gornjih prostorih Narodnega doma tradicionalno silvestrovanje z obsežnim zabavnim sporedom. Pridite!

c **Silvestrovanje v Oficirskem domu.** Drevi ob 21. priredijo aktivni in rezervni oficirji celjske garnizije v prostorih Oficirskega doma družaben večer in pričakovanje novega leta. Vabimo vse dame in gospode, ki so bili doslej vabljeni na te družabne večere ali so obiskovali Oficirski dom, da blagovolijo prisostvovati temu družabnemu večeru. Obleka poljubna. — Uprava Oficirskega doma.

c **Božični prazniki** so potekali v pravem božičnem miru. V torek in v sveti noči je na novo zapadlo okrog 20 cm snega. O praznikih so številni smučarji pohiteli v zasneženo naravo, na Golte, k Celjski koči in v bližnjo celjsko okolico, kjer so prišli tudi sankarji na svoja račun. Na Štefanovo zjutraj je prahnil oster mraz. V Celju so kazali toplomeri 18 do 19, v okolici pa 21 do 22 stopinj pod ničlo. Še hujši mraz je zajel Celje in celjsko kotlino v petek zjutraj, ko so kazali toplomeri v mestu 22 do 23, v okolici pa celo 24 do 25 stopinj pod ničlo. V zadnjih dneh je mraz znatno popustil.

c **Celjani so za božič obdarili policijske stražnike.** Na sveti večer ob 18.30 je neki Celjan pripeljal na križišče pred veletrgovino Stermecki lepo okrašeno

božično drevo in ga postavil poleg prometnega stražnika. Ko so ljudje opazili to novost so začeli prinašati k drevesu razne darove, gotovino, jestvine, cigarete, pijače, perilo in druge dobrote za policijsko osebje. Mnogi bi bili še prinesli darila pa niso vedeli za to božično drevo. To bodo lahko še nadoknadili na Silvestrovo ali pa na Novega leta zjutraj. Celjska policija je tako dobila lepo priznanje javnosti. Ta obdaritev se bo odslej gotovo ponavljala vsak božič.

c **Božične nagrade za delavstvo.** Vodstvi Cinkarne d. d. in Metalne d. d. v Celju sta naklonili svojemu delavstvu božične nagrade v višini 60% običajne mezde. Tovarna bičevnikov Bumiller v Zagradu, katere lastnik je g. Anton Menger, pa je poklonila svojemu delav-

so jo takoj v cerkvenikovo stanovanje in jo poskušali spraviti k zavesti, toda zaman. Gospa je podlegla srčni kapi. V soboto popoldne so jo položili na okoliškem pokopališču k zadnjemu počitku.

c **Samomor.** Pred 10 dnevi si je 36-letni dninar Miha Golež iz Gabrovca pri Vojniku iz neznanega razloga z britvijo prerezal vrat. Obupanca so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je v torek zjutraj izdihnil.

c **Otrok se je opeknel do smrti.** Na božični dan se je dogodila v Št. Janžu na Vinski gori težka nesreča. Ko se je triletna posestnikova hčerka Antonija Rednakova doma preveč približala zakurjenemu štedilniku, se ji je vnela obleka. Ogenj so hitro pogasili, kljub temu pa je dobila deklica hude opekline po vsem telesu. Prepeljali so jo v celjsko bolnico, kjer je v petek zvečer izdihnila.

c **Žetev smrti.** Dne 24. decembra je umrla na Babnem pri Celju 85-letna preužitkarica Marija Banova. V celjski bolnici so umrli: 24. decembra 11-letni dijak Peter Anders iz Celja in 21-letna dninarica Olga Bevčeva z Lesičnega pri Pilštanju, v petek 21-letni dninar Mirko Smerdelj iz Podloga pri Št. Petru v Sav. dol., v soboto pa 79-letna preužitkarica Marija Dolinarjeva iz Povčenega pri Rimskih toplicah. N. p. v m.!

c **Obsodba po uredbi o pobijanju draginje.** Kavarnar Ignac Lebič, lastnik kavarne »Merkur«, se je moral pred kratkim zagovarjati na sreskem sodišču v Celju zaradi prestopka po čl. 8. uredbe o pobijanju draginje in brezvestne špekulacije. Obtožen je bil, da je zahteval v kavarni od nekega gosta za del slivovke 20 din. Sresko sodišče je Ignaca Lebiča oprostilo. Državno tožilstvo je vložilo proti oprostilni sodbi priziv. Pri prizivni razpravi, ki je bila 27. decembra na okrožnem sodišču, je bil Ignac Lebič obsojen na 7 dni zapore, 2.000 din denarne kazni in 250 din povprečnine.

c **Prijavite svoja vozila!** Predstojništvo mestne policije v Celju razglašajo: Prijave motornih vozil, biciklov in fijačerskih voz za leto 1941. morajo biti izvršene v mesecu januarju. Da se pa prepreči prevelik naval strank za prijave biciklov zadnje dni meseca januarja, se bodo sprejemale prijave po sledečem redu: Lastniki koles z začetnico A do vključno J od 1. do 10. januarja, od 11. do 17. januarja za začetnicami K do vključno R in od 18. do 24. januar-

S. O. SLOGA 11. JANUAR NARODNI DOM TOČNO OB 1/221.

VI. AKADEMSKI PLES

DAMSKI KOMITE — JOHNNIE REMENAR AND HIS BAND — BAR

stvu božične nagrade v gotovini in blagu. Delavstvo se podjetjem iskreno zahvaljuje za socialno gesto.

c **Božičnica v bolnici.** Uprava celjske bolnice je o božiču z lastnimi sredstvi in delno tudi s prispevki nekaterih celjskih trgovcev pogostila bolnike in jim pripravila vsaj skromno božično veselje.

c **Septet bratov Živkov** iz Maribora priredi v četrtek 9. januarja v mali dvorani Celjskega doma koncert umetnih in narodnih pesmi.

c **Tradicionalni zabavni večer CPD** z bogatim sporedom bo v soboto 18. januarja v Narodnem domu.

c **Upokojitev.** Šef katastrske uprave v Celju, višji katastrski inspektor g. Rudolf Didek je upokojen.

c **Iz sodne službe.** Sodni pripravnik dr. Fran Jenko je od okrožnega sodišča v Celju premeščen k okrožnemu sodišču v Ljubljani.

c **Prosimo za točnost na »akademskem plesu«.** Zaradi kratko odmerjenega časa prosimo občinstvo, da pride do 1/221. Oficialni sprejemi bodo od 20. do 20.30. Točno ob 1/221. začetek »akademskega plesa Sloge«.

c **V cerkvi je umrla.** Na Štefanovo kmalu po 8. zjutraj se je med mašo v opatijski cerkvi zgrudila 59-letna, v Leoben pristojna zasebnica Marija Blažičeva, ki je stanovala na Dečkovi cesti števil. 10 v Celju in je bila nemška državljanka, nezavestna na tla. Prenesli

Recitator se pere...

Vse leto sem čakal na Prešernovo proslavo v Celju. Ni bilo potrebno, da je prišla na vrsto šele v decembru, saj bi lahko proslavili pomembno obletnico spomladi, v »počitnicah« ali v začetku jeseni, ko se po navadi začneja kulturno delo. Kdo bo prireditve oskrbel, nisem razmišljal. Mnogo imamo društev, ki imajo skrb prirediti take in podobne kulturne nastope. Prešernovo proslavo bi lahko dostojno priredili tudi celjski visokošolci, ki brez dvoma bolj poznajo našo literarno zgodovino in dolžnosti, ki jih imajo do naroda. Taka prireditve bi bila na dostojni višini in Celje bi tako prišlo do čiste, ne »karikaturaste kulture«.

Toda do prireditve ni prišlo, čeprav so bili na razpolago ljudje, ki so se pozneje prav v tej zadevi izvrstno izkazali.

Tako je prišel na vrsto CKT, čigar predsednik mi je nekega večera rekel: Nihče ne misli prirediti Prešernove proslave, pa poskusimo mi!

Ta proslava se je potem v resnici tudi vršila, vršila celo s sodelovanjem recitatorjev, ki smo si (mi ubogi dilentanti, boljše: začetniki) domišljevali, da je bil naš nastop najpopolnejši, da smo

brezhibno podajali, pravilno naglašali, predvsem pa umetniško podali pesnikova čustva, ki jih je takrat imel...

Pa pride nekdo, ki nam to prepričanje na mah podre. Nezaslišano! V Celju, pravi, je treba pomesti z diletantizmom, naše kulturno delo je samo karikatura, izgovorjavo in podajanje meri z odstotki, zameri nekemu, da govori v kavarniškem »žargonu«. Največji reveži pa so »najboljši recitatorji, ki jih Celje premore«. Strogi kritik je z odličnim znanjem ugotovil, da so požirali besede, da je bilo prednašanje zanič, prav posebno pohabljen pa je bilo podano Prešernovo doživetje.

Spričo tega nam recitatorjem ne preostane drugega kot odkrito obžalovanje, ker smo »ga tako lomili«. Tisti del občinstva, ki je morda bil z našim podajanjem zadovoljen, naj naknadno blagohotno upošteva, da so bili v zmoti. Tudi poročevalec, ki je zapisal, da smo recitali s krepkim zanosom, s toplim občutjem in z močnim doživetjem, se je hotel s tem pač samo prikupiti, v resnici pa se ne razume na te reči...

Sicer ni treba dosti pojasnjevanja. Ljudje, ki so podlistek prebrali, so z

resnimi obrazi ugotovili, da je s povedanim enkrat za vselej pometeno s takimi površnimi prireditvami, obenem pa s ponosom ugotovili, da šele sedaj stopajo na plan pravi kulturni delavci, ki znajo dobro ločiti besede od dejanj.

S sestavkom pa je bilo tudi pojasnjevanje, da je treba začeti s pripravami vsaj mesec prej in da je Celje v Evropi, kamor je kultura že prodrla, kar nam do danes še ni bilo znano.

Toda ocenjevalec z vsem le ni bil nezadovoljen. Razen recitatorjev so namreč vsi ostali »vzdržali dostojno višino«. Tu mu gre priznanje, da je zmožen oceniti tudi glasbo, odnosno petje, vendar bi na podlagi prvega odstavka mogli misliti, da je v Celju kulturno življenje le »karikatura«, pozneje pa zopet, da je bilo »vse v redu«.

Vse ostalo nas toliko ne zanima. Nekoliko v skrbeh smo samo še zaradi stavka: »Toliko naj bo za zdaj dovolj«. Menda g. ocenjevalec ne misli s takšnimi začetki priti do javnega udejstvovanja? Morda sledi celo še kakšna razprava? Kakor da ni pametnejšega dela. Dela namreč, tako da bi lahko vzkliknili: srečna Gornja Radgona, kjer bodo odslej najpopolnejše kulturne prireditve, dočim se bomo mi — v kolikor še

bomo mogli zlesti iz začetništva — že sedaj začeli pripravljati na prihodnjo Prešernovo proslavo, ki jo pisec naznaja kakor kak velesojem, obenem pa z resnim obrazom z viška pričakuje, da bo »izgledalo malo boljše«.

Tako bi lahko končali s poglavjem, ki se tiče recitatorjev. Pisca bi si še lahko privoščila oseba, ki po njegovem mnenju v govorjenju ne uporablja slovenskega književnega jezika. Ko pisec to drugim svetuje, ga on sam ne uporablja niti v pisanju. V kratkem sestavku namreč vse preveč uporablja nepotrebne tujeke, kakor: aplavz, publika, organizacija, inteligent, tekst, akcent, material, sistematično, original, monotono, sentimentalnost, generacija in tako naprej. In stavki? Če bi kdo drug razkazoval tak ubog besedni zaklad in izpričal tak slabokrvni »knjižni jezik«, tedaj bi g. kritik brez pomisleka zapisal, da je to le karikatura slovenskega knjižnega jezika...

In nikogar ne bi bilo, ki mu ne bi dal prav.

J. Jurač.

Op. ured.: Tudi ta dopis objavljamo, ne da bi zavzeli s tem stališče uredništva. Stališče uredništva je bilo objavljeno v poročilu o Prešernovi proslavi v »Novi dobi« z dne 20. decembra.

ja z začetnicami S do Ž. Med 24. in 31. januarjem naj prijavijo lastniki, ki v prej navedenem času ne bodo mogli urediti prijav. Pripominjamo, da bo po 31. januarju proti vsakemu zamudniku uvedeno postopanje po zakonu. Prijave se sprejemajo v sobi št. 43. Za odsotne naj uredijo prijave njihovi svojci.

c **Dijaški kuhinji v Celju** je daroval 1.000 din g. dr. Anton Novačan, generalni konzul v p., pod geslom: »Celjskim študentom za novo leto 1941.«

c **Bolničarski tečaj društva Rdečega križa v Celju** se prične v torek 7. januarja ob 19. v Zdravstvenem domu, kjer se bodo takrat tudi sprejemale prijave onih, ki še niso vpisani.

c **Nakaznice za petrolej** za leto 1941. se bodo razdeljevale na mestnem poglavarstvu v dvoriščnem poslopju zaščitnega oddelka v naslednjih dneh v popoldanskih urah od 14. do 18. in sicer: V četrtek 2. in petek 3. januarja za družine z začetnim abecednim redom od A do I. V soboto 4. in torek 7. januarja od I do P. V sredo 8., četrtek 9. in petek 10. januarja od P do Ž. Obrtniška in industrijska podjetja naj dvignejo nakaznice v soboto 11. januarja med 14. in 18. istotam. Prebivalstvo se naj zaradi lažjega in hitrejšega poslovanja točno drži odrejenih dni.

V novem letu naj bo vaša stalna zabava
namizni golf!

c **Požarno policijski ogled.** Od 2. januarja dalje bo v mestni občini celjski požarno policijski ogled in sicer od 2. januarja do 14. januarja v notranjem delu mesta, od 15. januarja dalje pa v ostalem občinskem območju. Hišne posestnike opozarjamo na zadevni razglas, ki je objavljen na občinskih razglasnih deskah.

c **Obsodba Hacetovega pajdaša.** Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je zagovarjal v petek 36-letni v Begunje pristojni Josip Obreza, tesar brez stalnega bivališča. Obreza je vlomil 6. novembra pri Saleciovih v Pirešici pri Št. Janžu na Vinski gori ter odnesel več oblek, dve uri in nekaj gotovine v skupni vrednosti okrog 3.000 din. Lani je hodil Obreza z zloglasnim razbojnikom Antonom Hacetom, ki mu je izročal ukradene ure v prodajo. Obreza je znan delomrnez. Obsojen je bil na eno leto in 6 mesecev strogega zapora, po prestani kazni pa ga bodo oddali za tri leta v prisilno delavnico.

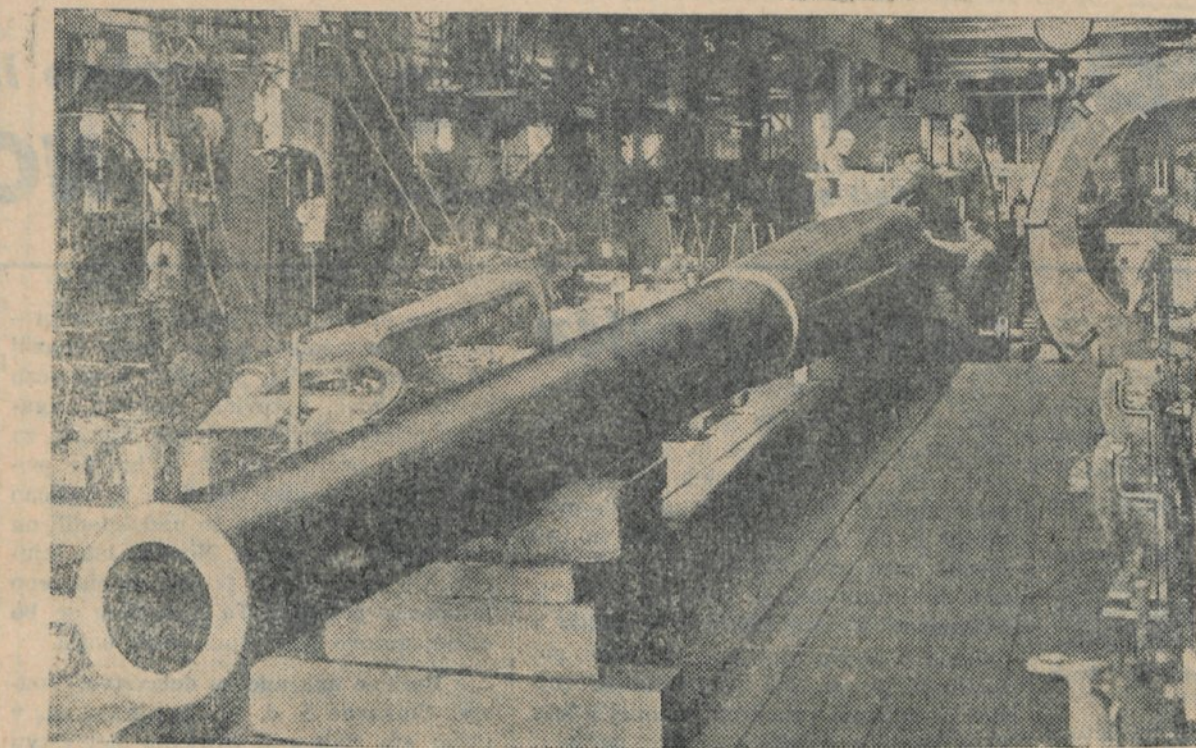
Otroški voziček

kolo ali šivalni stroj najhitreje in najbolje kupite, prodate ali zamenjate v trgovini Josip Uršič, Celje, Narodni dom.

c **Kam je izgnilo železo?** Neki celjski trgovec je kupil v železarni v Štorah 100 stotov betonskega železa in naročil nekemu posestniku na Teharju, da pripelje to železo na stavbišče v Celje. Posestnik pa je pripeljal v Celje samo 85 stotov železa. Ugotovili so, da je voznik zapeljal 15 stotov železa nekam drugam in da ga je nekdo k temu prepovobil. Uvedena je preiskava.

c **Tatovi v stanovanjih.** Iz predsobe inž. Rajka L. v Gubčevi ulici je nekdo ukradel moško zimsko suknjo in rjav moški klobuk. Iz nekega stanovanja na Cankarjevi cesti pa je nekdo odnesel moško suknjo in z dvorišča še otroški voziček. Policija je storilec že na sledu.

c **Zdravniška preiskava prodajalcev živil.** Mestno poglavarstvo v Celju razglaša: Na podlagi § 21. zakona o nadzorstvu nad živili in pravilnika o natančnejših določilih za izvrševanje zakona o nadzorstvu nad živili, čl. 233, in zakona o zatiranju nalezljivih boleznih, čl. 35, izvršuje mestno poglavarstvo v Celju kontrolo nad izdelovanjem in prodajo živil in tudi nad osebjem, ki je zaposleno v teh obratovalnicah. Pozivajo se vsi, tako delodajalci kakor delojemalci, zaposleni v trgovinah z živili, gostilnah, kavarnah, slaščičarnah, pekarnah, mesarijah, sploh v vseh obratovalnicah z živili in v brivnicah zaposlene osebe, da se podvržejo ponovni brezplačni uradni zdravniški preiskavi, da ne boleajo za nalezljivimi boleznimi. Preiskave bodo vsak delavnik od 2. do 21. januarja 1941 od 10. do 12. dopoldne na mestnem fizikatu. Zaradi hitrejšega poslovanja in da se prepreči

Pogled v ...
varno orožja

naval konec meseca, se pozivajo po abecednem redu za določene dni in sicer: 2. januarja A, B. 3. januarja C, Č. 4. januarja D, 7. januarja E, F. 8. januarja G. 9. januarja H. 10. januarja I, J. 11., 13. in 14. januarja K. 15. januarja L. 16. januarja M. 17. januarja N, O. 18., 20. in 21. januarja P. 22. in 23. januarja R. 24. januarja S. 25. januarja Š. 27. januarja T. 28. in 29. januarja U, V. 30. januarja Z. 31. januarja Ž. Pri kontroli bo proti vsem onim, ki se ne bodo mogli izkazati s predpisano uradno legitimacijo, uvedeno kazensko postopanje v smislu § 22. in 23. zakona o nadzorstvu nad živili, oz. čl. 68. zakona o notranji upravi.

Primerno novoletno darilo, kakor pišemski papir, albume, in nalivna peresa dobite pri tv. **K. Goričar vd. Celje.**

c **Nagrade za natečaj za regulacijo in zazidavo Medloga.** Glede natečaja za regulacijo in zazidavo Medloga pri Celju je razsodišče sklenilo, da ne podeli prve nagrade, ker ni noben projekt dosegel 75% določenih točk. Razpisane tri nagrade je razsodišče razdelilo v šest nagrad. Prvo nagrado v znesku 8.000 din je prejel načrt »36.863«, drugo nagrado v znesku 6.000 din načrt »54.945«, tretjo nagrado v znesku 4.000 din načrt »33.333«, četrto, peto in šesto nagrado v znesku po 1.000 din pa načrti »22.115«, »30.009« in »38.783«. V odkup ni priporočen noben projekt. — Nagrade v skupnem znesku 21.000 din, ki jih je žrtvovala mestna občina, torej niso imele pravega efekta.

Mehanična delavnica

R. Perdan, Celje, Mariborska 11
zaloga koles in nadomestnih delov

želi vsem cenj. odjemalcem in strankam uspešno Novo leto

c **Mestna občina celjska** se najiskrenejše zahvaljuje tvrdki »Metki«, mehanični tkalnici v Celju, za razno blago, ki ga je podarila mestni občini celjski za obdaritev revežev.

c **Zdravniško dežurno službo** za člane **OUZD** bo imel v sredo 1. januarja zdravnik dr. Josip Čerin v Prešernovi ulici.

Emanuel Zelinka spet obsojen

**Ponovna razprava
o hrastniški žaloigri**

Celje, 31. decembra.

Okrožno sodišče v Celju je 4. junija obsodilo 44-letnega Emanuela Zelinko, prokurista kemične tovarne v Hrastniku, ki je 15. aprila okrog 14. pred tovarniško pisarno v Hrastniku s samokresom ustrelil 39-letnega odpuščenega delavca kemične tovarne Vilka Gačnika iz Hrastnika, zaradi zločina po §178-II k. z. na 2 leti strogega zapora, izgubo častnih pravic za dobo 2 let in plačilo povprečnine v znesku 1.000 din. O

tej zadevi smo po razpravi obširno poročali.

Zelinkov zagovornik odvetnik dr. Milan Korun iz Ljubljane je vložil proti sodbi revizijo in priziv. Vrhovno sodišče v Ljubljani je sodbo razveljavilo in odredilo novo razpravo, ki je bila v ponedeljek. Tričlanskemu senatu je tokrat predsedoval s. o. s. Cepuder. Zelinka je tudi pri tej razpravi priznal svoje dejanje in se zagovarjal s silobranom. Zaslisanih je bilo 14 prič, ki pa niso izpovedale ničesar bistveno novega. Zelinkov zagovornik dr. Korun je predlagal zaslisanje še nekaterih prič in ogled na kraju samem, kar pa je sodišče odklonilo.

Državni tožilec je vztrajal pri obtožbi. Izjavil je, da je v svojem srcu prepričan, da gre za zločin po § 167-IV k. z., čeprav predlaga obsodbo po § 178-II. Zagovornik je izvajal, da je Zelinka ravnal v upravičenem silobranu, in je predlagal oprostitev.

Razprava je trajala od 8. do 15. Predsednik senata je ob 15. razglasil obsodbo. Emanuel Zelinka je bil zaradi prekračenja putativnega silobrana obsojen po § 177-I k. z. na 1 leto in 2 meseca strogega zapora in plačilo povprečnine v znesku 1.000 din. Zagovornik je prijavil revizijo in priziv.

Sokolstvo Plemenita akcija Sokola Celja I

Izredno lepo in radostno razpoloženje je vladalo 21. in 22. decembra v dvorani Sokolskega doma v Gaberju. Sokolska mladina je docela napolnila dvorano, da da prisostvuje lepemu narodnemu običaju, božičnici.

Sokolsko društvo Celje I je kljub težkim časom priredilo tudi letos božičnico za naraščaj in sokolsko deco. Obdaritev najrevnejših otrok v tej industrijski delavski četrti je za starše, kakor za otroke, v sedanjem zimskem času in v današnji gradinji brez dvoma velikega pomena. Dvorana je bila izredno lepo okrašena z zastavami in zelenjem,

sredi katerega je bil lik brata starešine Nj. Vel. kralja Petra II.

Po pozdravu vaditelja dece br. Jerneja Zupanca so zagorele svečice na okrašenem božičnem drevescu. Vsi navzoči so zapeli »Sveta noč, blažena noč«. Pred zbrano mladino in starše je stopil starosta br. Ivo Gams in z zbranimi besedami podčrtal pomen letošnje sokolske božičnice. Kljub težkim in resnim časom se je društvena uprava odločila, da tudi letos obdari vso svojo sokolsko deco z obleko, obutvijo in perilom. Najmlajšemu Sokoliču pa je božiček prinesel poleg ostalega tudi zaprosenega lesenega konjička. Nabiralna akcija, ki jo je vodil marljivi br. Mlinar, je našla povsod polno razumevanje in omogočila društvo, da je to socialno nalogo izvršilo v polni meri. V tem pogledu imata največje zasluge brata Mlinar in Albin Fric, za učinkovito dekoracijo dvorane in deklamacije naraščajnikov in naraščajnic pa marljivi društveni delavec br. načelnik Mirko Trebičnik. Brat starosta je pozval mladino, naj prihaja vedno točno in v polnem številu k telovadbi. Opozarjal jo je na točnost, marljivost, čednost in poštenost, ker vse to služi njihovemu telesu, duhu in razvoju mladine v bodočnost. Ob zaključku se je iskreno zahvalil vsem plemenitim dobrotnikom, ki so s svojimi darili in prispevki pripomogli k tako lepi obdaritvi. Nato so navzoči zapeli sokolsko himno ob spremljevanju sokolskega orkestra Sokola Celja-matice. Pri mizah, obloženih s slaščicami, čajem in pecivom, sta društvena mala harmonikarja bratca Ivan Golmajer in Terček neumorno igrala. Po obdaritvi so vsi navdušeno zapeli »Le naprej brez miru« in »Hej Slovani«. Brat starosta Ivo Gams se je ponovno zahvalil za vse delo in trud, ki so ga bratje in sestre vložili v to plemenito delo.

ČASOPISNI
PAPIR

rodaja
uprava „Nove dobe“!

Lepe tiskovine, kakor: lepake, letake, prospekte, stenske in žepne koledarje, diplome, srečke, časopise, knjige, cenike ter vse reklamne tiskovine za trgovce v eni in več barvah vam solidno izgotovi

ZVEZNA TISKARNA LASTNA KNJIGOVEZNIKA
CELJE, STROSSMAYERJEVA UL. 1

Savinjska posojilnica v Žalcu

REGISTROVANA ZADRUGA Z NEOMEJENO ZAVEZO — USTANOVLJENA LETA 1881
Nudi popolno varnost za vloge na hranilne knjižice in v tekočem računu ter jih obrestuje najugodnejše

HMEJLARJI! Nalagajte denar pri domačem zavodu!

Račun Poštno hranilnice št. 10.994 Erzjavci: „Posojilnica“ Telefon št. 2
BLAGAJNISKE URE: ob delavnikih od 8. do 12. in od 15. do 17.

Boris Rihteršič:

Sin

Sin,
nocoj bi ti rada svečo prižgala
na grob,
pa ne vem, kje si.

Sin,
nocoj bi ti rada prst razrahljala,
če te teži.

Sin,
nocoj bi ti rada križ naravnala,
če še stoji.

Sin,
nocoj bi te rada tiho vprašala,
za kaj si prellil svojo kri.

Fran Roš:

Korporal Brunč se poslavlja

Minevali so topli junijski dnevi v letu šestnajstem. Nad Žalcem je sijalo solnce svetlo in mirno, kakor da je tudi ves ostali svet trdno zasidran v svojem starem, udobnem tiru. In vendar je zdaj marsikaj na njem dobivalo drugačno lice.

Dečki, bodoči oficirji, so se vadili v tisti umetnosti, ki zna ubijati ljudi in pustošiti dežele. Od jutra do poldneva so se obračali, so korakali, skakali in tekli, prekladali puške na povelja podčastnikov, praporščaka in poročnika. Pogosto je krepko odmeval glas korporala Brunča, ki se je prsil po pivovarniškem dvorišču, da mu je na sivi bluzi poskakovala mala srebrna.

»Peser, peser, sakra!«

Popoldne pa je poveljstvo prevzemal korporal Brunč sam. Te urice so bile manj naporene kljub vročini, ki je ležala na zeleni dolini. Zakaj zdaj je bil korporal drugačen, nekam bližji je bil dečkom, odkar ni bil več daleč dan slovesa, in tako se je dalo z njim pogovoriti se o marsičem.

Ob Savinjem rokavu, pred Grižami, v senci jelševja in vrbja, je bil oddelek postavljen v vrsto, ki je na bregu sede sezuta namakala potne noge v hladni vodi. Na čelu vrte, v čistem to-

Otrok med razvalinami

Tiho, tiho, mati spi!
Mati nima več oči.
Materin obraz je kri.
Oče se za dom bori.

Rožic bi natrgal ji,
da zakril bi ji oči.
Pa so rože sama kri.
Mati se ne prebudi.

Moje postelje več ni.
Naša hiša še gori.
Oče se za dom bori.
Mati nima več oči.

Nova pesem

Pa bo pomlad —
Nas bodo v zemljo dali.
Joj, to bo setev, joj, to bo sad —

Pa bo poletje —
Mi bomo v zemlji gnili
in bomo cvetje gnojili.
Joj, to bo cvetje, cvetje —

Pa bo jesen —
Na njivah bo naših rodil osat.
Otrokom oči izkljuval bo glad.
Joj, sreča imajo oklep svinčen —

Pa bo zima —
Dom brez oken, brez strehe —
(Bog jim odpusti grehe!)
Žena iskala bo kruha, utehe
na mračni cesti, ki konca nima.

ku, je korporal Brunč pogrezal obilne, kosmate noge v rahlo žuborenje valčkov. Kraj njega je sedel Glavnik, glasni, zavaljeni fant, ki ga je korporal najviše cenil, zakaj poln lažnive fantazije je znal o vsem mnogo pripovedovati.

»No, pjebi,« je končno dejal korporal, »kaj pravite, ali ne bi šli zdaj še malo eksercirat, ko smo si noge lepo umili? Menažo si je pač treba prisluziti da ne boste domovini v škodo. Samo še tri dni vas bom imel tu, treba jih je izkoristiti, da mi potem v Slovenski Bistrici ne boste sramote delali.«

»Gospod korporal,« je Glavnik zvito zavlačeval, »ali niste poznali mojega bratranca, za Presičnika se piše, ki je služil pri našem polku, pa so ga Rusi v Karpatih ranjenega ujeli?«

»Nisem,« je zazelhal korporal. »Čeprav sem bil tudi sam v Karpatih, ga tam nisem srečal. Preklete ostro zimo smo tam imeli, v dolini do tri metre snega, gromska strela!«

»Rusi so ga ujeli in noge so mu morali odrezati. Ko pa so invalide izmenjavali, je prišel spet domov. Vražje stvari je pripovedoval o Rusih, naših sovražnikih.«

»Poznam te Ruse iz Galicije, osem ali deset sem jih uničil sam. Saj nisem

nič kaj meril, kar v gosto sem streljal, ko pa jih je bilo vse črno. Potem pa smo jo ubrali nazaj pred njimi s tako hitrico, da sem med potjo uro iz žepa izgubil, srebrno birmansko uro, če mi je že prej kdo od naših ni sunil, falot! Le povejte, o Rusih pa zares rad kaj slišim, saj jih poznam, Moskale!«

Korporal je potegnil noge iz vode in si pričel luščiti kurja očesa, Glavnik pa je govoril:

»Mojemu bratranču, temu Presičniku, je bilo tam v ruski bolnišnici v Kazanju prav lepo. Seveda, brez noge je bil siromak. Toda Rusi so skrbno gledali nanj. Jedel je, kakor še nikoli v življenju toliko in tako dobro. Vojna se tam ni še prav nič poznala.«

»To je že res,« je menil korporal, »saj so bili ti Rusi, ki smo jih ujeli, tako lepo pitani in kar preveč rejeni, da nas niso mogli dohajati, ko smo bežali po Galiciji.«

V bolnišnici je ležal in neka usmiljenka, generalova hči, lepa kakor angel, mu je stregla. Zjutraj mu je že v posteljo prinesla zrezek, širok, da ga je pol mahalo čez krožnik, in pol litra krimske črnine, nebeško dobre kapljice.«

»Kaj mi poveste, o, ti prekleti Rusi!« si je korporal obzrl ustnice, nato pa je pljunil v strugo. V živem ognju so se mu odprle drobne, temne oči.

»Pa to še vse nič ni! Za malo južino je moral pojedeti telečjo ali svinjsko pečenko s kompoti in potico. Opoldne so mu prinesli kar goro vseh izbranih vrst mesa, reči iz moke, jajc in masla, pa kose neke najboljše ribe na svetu, ki se kavijar imenuje, da bi kmalu prišel k moči. In vina in piva! Vsi bolniki so morali jesti in piti kar na ukaz, nekatero so celo pitali. Kdor se je branil, so ga za kazen takoj poslali na fronto. Rekli so, da na fronti potrebujejo prav take, ki malo jedo. Seveda, s prevozom živeža je res hudo tam, železnice jim manjka. Dobre jedce mnogo laže preskrbujejo v zaledju.«

»Prekleti Rusi, krucinalbanda! Vedno sem trdil, da s temi Rusi ne bomo tako lahko opravili. Preden jih milijon pomorimo se jih trikrat več rodi. Požeruhi pa taki!« Prišel je divje mlaskati s suhim jezikom in se popraskal za ušesi.

»Ko je moj bratranec zapuščal bolnišnico, je tehtal, seveda brez noge, dve kili manj od centa. Danes pa jih nima niti šestdeset.«

»No, to o bratranču in Rusih ste pa dobro povedali, Glavnik. samo to mi še povejte, ali ni bil malo neumen, da je silil nazaj domov, če so ga tam tako zelo krmili?«

»Hotel je pač v domovino, stran od Rusov, ki so vendar naši sovražniki.«

»To je pa tudi res, seveda,« je pritrtil korporal Brunč. »Sovražniki pa so, to pa drži.«

»In doma se je takoj spet javil na fronto sam.«

»Hudiča, saj je bil brez noge!«

»Misil je, da bo ležal lahko kje tudi z eno samo nogo in streljal, saj roke in oči je obdržal.«

»No, potem pa je bil vseeno bedak. Še drugo nogo bi mu lahko odstrelili. Zdaj pa tenko piska kakor mi vsi tukaj, osel! Saj nič ne rečem, vsi moramo biti navdušeni, ampak žrtje je prvo na svetu. Prekleti Rusi, ti mi ne gredo iz glave! Bog ve, če ne bodo nazadnje še zmagali, krucinalbanda! Ampak tista generalova hči, ki je vašemu bratranču stregla, je morala biti lepa ženska, kaj?« Zabodel je oči v Glavnika in si poveznil čepico bolj na tilnik.

»Pa kakšna! Velika, debela, strastna, lepše si ni mogoče misliti. In nazadnje se je še zaljubila v mojega bratranca, tako ji je postal všeč.«

»Kaj mi poveste! In on je silil domov, bedak! Namesto, da bi se je bil držal z vsemi štirimi.«

»Samo tri je še imel. Saj mu je bila tudi všeč. Kopat sta se hodila v Volgo, ki tam teče. Pa čudno navado imajo Rusi. Vsi se tam kopajo čisto goli, tudi ženske, kar ni nič posebnega, nikomur se to čudno ne zdi.«

»Gromska strela, o tem sem pa že nekaj slišal! In skupaj sta se hodila kopat. pravite? No, videl jo je, kakšna je bila?«

»Saj si lahko predstavljate to generalovo hčer, veliko, debelo, prsato. Noge pa je imela kakor mogočne stebre, slonovim podobne.«

»Sto hudičev!« je zacmokal glasno in pognal debel pljunek čez vodo. »No, pa kaj je naredil z njo?«

»Kopala sta se vsak dan skupaj. Večkrat sta preplavala široko Volgo in na drugi strani poležavala pod grmovjem. Nič drugega!«

»Pa kako je plaval brez noge?«

»Nataknil so mu nekakšno protezo, napolnjeno z zrakom ali plinom, balonu podobno, da ga je držalo nad vodo.«

»Slabo se je izkazal, bedak! Silil je stran od nje in polnih loncev in še celo na fronto, v lakoto? Rad bi ga poznal, tega vašega bratranca, to bi mu jih povedal nekaj! Na njegovem mestu bi se bil jaz vse drugače postavil. Živ hudič me ne bi bil domov spravil, pa naj bi vrag vzel vse drugo! Pa zakaj se vendar s to generalovo hčerjo ni poročil?«

»Saj je silila v to, a njega je motilo, ker je bila drugačne vere, v napačnega boga je verovala. Imela pa je pet posestev, vsako skoraj tako obsežno, kakor je ta naša dolina.«

»Naj strela ubije tega vašega bratranca! Kakšno krivico dela svojemu imenu, če se za Presičnika piše! Naj mu še druga noga odleti! Če ta ni nor, potem imajo vse druge norce po nedolžnem zaprte. In ti prekleti Rusi! Mi pa tu zares po pasje živimo. In pravimo, da hočemo celo zmagati. Jaz pa vam povem: Estrajh mus di krik frlirn! Mus, mus, mus!«

Obraz mu je zameglila otožnost. Prišel je ovijati gole noge v cunjje in jih tlačiti v čevlje. Pogledal je po oddelku, ležečem v travi ob strugi. Dečkom so lica žarela v razposajenem smehu, ki so ga ob Glavnikovih zgodbah le s težavo krotili, da ni glasno izbruhnil.

Gustav Grobelnik:

V Londonu...

Kakor sem rekel — doživel sem ga pred dvema letoma, takrat ko še Londončanom ni bilo treba živeti in mreti v zakloniščih, čeprav jih je bilo že mnogo dograjenih in pripravljenih: v Hyde parku, na vrtovih in dvoriščih javnih zgradb, na nezazidanih parcelah, povsod pač, kjer zemlja ni bila zalita z asfaltom, ali pa kakor koli tlakovana.

To je človeško mravljišče. Občudovanja vredna že končno ni toliko velikost, saj je z očmi niti ne obsežete, kakor zlasti velikopoteznost in mogočna podjetnost, ki se razodeva v vseh panogah življenja.

Človek s kontinenta, vsaj iz »neznanega dela« kontinenta, postane takoj pozoren na rdeče in zelene signalne svetilke, ki stoje na vsakem križišču in urejajo cestni promet: tri minute žari v eni smeri rdeča luč, ki zapira njih prostorih, čakalnicah in podobnem zelena, ki ga odpira — »Go!«, ne glede na to, ali je dosti ali pa nič vozil in pešcev na ulici. Signali se menjajo avtomatično. Prvi trenutek se zdi ta si-

stem urejevanja cestnega prometa nepraktičen, zakaj večkrat se zgodi, da je ulica prazna, pa mora vozilo ali pešec vendar čakati, ker ukazuje barva signala »Stoj!«; končno pa se le uvidi, da te male zamude v poedinih primerih niso nič proti lepemu redu in točnemu funkcioniranju tega signalnega sistema tudi ob največjem prometu. Lani smo opazili tak poizkus tudi v naši prestolnici. Toda, kakor običajno, je ostalo samo pri poizkusu, kajti — »ima vremena!«

A propos avtomati. Na ulicah, v javnih prostorih čitalnica in podobnem so postavljeni avtomati za cigarete, znamke, vozne karte in drugo, ki so tako konstruirani, da lahko vanjo vržete kakršen koli novc. Če potegnete za ročaj, pade n. pr. iz avtomata za znamke znamka in izmenjeni drobiž. Naši avtomati za peronske karte (seveda kadar funkcionirajo) so nekaj podobnega. Če je avtomat prazen, bodisi da nima znamk, bodisi da mu je drobiž pošel, vrne novc, ki ste ga vrgli vanj. Če se je kdo »zmotil« in vrgel jugoslovenski novc, ga avtomat ni vrnil...

Dnevi našega bivanja so bili precej

tesno odmerjeni, zato se je bilo treba podvzati. Vedeli smo tako, da bi vsega, kar bi si bilo vredno ogledati, v enem mesecu ne mogli videti, in tako smo se pač s težkim srcem odločili, da obiščemo tiste dele mesta oziroma institucije, ki bi nam čim bolj prikazale London v preteklosti in sedanjosti, v duhovnem in materialnem bogastvu.

London ima tri centre. Prvi je City. Do reforme Henrika VIII. uperjene proti cerkvenim redovom, so dve tretjini današnjega Cityja zavzemali samostani in vrtovi. Danes je to mesto bančnih zavodov, zavarovalnic, paroplovnih družb, gospodarskih zbornic, blagovnih borz, denarni in trgovski center, Merkurjev sedež.

Poleg Cityja se širi drugi center, imenovan Westminster. Poslopje parlamenta, westminsterska opatija s katedralo, The Strand, najlepša londonska ulica s svojimi palačami, stanovanji angleške aristokracije, predstavljajo administrativni in politični center.

Tretji center predstavlja tako zvani West-End z Buckinghamsko palačo, rezidenco angleških kraljev, s Hyde parkom in bloki aristokratskih, v grškem

slogu in iz grškega marmorja zgrajenih palač, v katerem še vedno veje viktorijanski duh.

Opis sprehodov skozi Britanski muzej ali pa Narodno galerijo zahteva več prostora, kakor ga pa nudi prostor skromnega podlistka. Vodiči skozi »atensko Akropolo«, »zakladnico Faranov«, mimo kitajskih malikov, mimo ogromnih nabitih polnih knjižnih omar, mimo vitrin, iz katerih se z izvornih partitur nemo razlegajo simfonije Beethovna, Haydna, Mozarta, Schuberta in drugih in se glase svarilne besede Shakespeareovega Hamleta: Biti ali ne biti, »to bee or not to bee, that is the question«, skozi Rotshildovo zasebno zbirko itd. itd., ali skozi dvorane Botticellija, Tiziana, Leonarda da Vincija, Rembrandta, Rubensa, Goye itd. itd. predstavljajo cele knjige. Nabavil sem si eno najskromnejših (in najcenejših), ki vendarle obsega 116 strani.

Zgodovina Anglije je zgodovina londonskega Towerja. Mrzlo zidovje mračne trdnjave, bivše kraljevske rezidence in ječe, kjer še vedno lahko berete zadnje vzdihljaje, porojene iz smrtno žalostnih src premnogih znamenitih lju-

Korporal Brunč se je obrnil k njim: »No, pjebi, čas bo, pošteno smo si namočili noge, dobro nam je storilo, in naležali ste se tudi. Malo pa moramo res še eksercirati. Auf, auf, auf! Ampak, Glavnik, kar ste mi pravili, je zelo zanimivo, tega pač ne bom kmalu pozabil. Da, da, taki so Rusi! In tista generalova hči, vražja ženska! Pa vaš prismojeni bratranec! Čuden je svet, vam pravim, mnogo je bedakov na njem.«

Obdal si je noge z ovojčkami, nato si je s posebno slovesnostjo prižgal cigareto in izpregovoril stoji:

»Še o nečem se moramo pogovoriti. Tri dni še in potem zapustite Žalec za zmerom. Tu pa je star občaj, da se ob slovesu obhaja odhodnica. Vedno smo tako delali. Naročili smo več sodčkov piva, mesa in kruha, da smo se kot prijatelji poslovili in tako so bodoči oficirji zapuščali v Žalcu lepe spomine. Mnogo ste se pri meni naučili, povsod vam bo to prav prišlo. Rečem vam pa, da tako inteligentnih ljudi že dolgo nisimo imeli tu. V začetku sem seveda moral včasih zarohneti, saj brez strahu ni discipline. Prav lepo je bilo delo z vami, posebno pa mi je všeč tale Glavnik, ta jih ima za ušesi. No, kaj pravite k odhodnici? Kdor je za njo, kdor noče kot baraža izginiti iz Žalca, naj vzdigne roko! Belhe nit mitholt, is ka kumerot net! Tako vam pravim.«

Njegovi zamisli so tovariši z veseljem pritrtili.

»Tako menim,« je nadaljeval korporal, »vsakdo izmed vas bi dal kronico, ali pa dve, tri, pet. Čim več, tem lepša bo odhodnica. Nažrli se boste tisti večer, da bo kar teklo od nas. Tudi jaz priložim svoj del. Vi, Glavnik, pa boste pobirali, naredite si seznam vseh in mi ga z denarjem vred prinesite, da bova vse potrebno nakupila. Vidim, da ste pravi fantje in vam je tako prav.«

»Seveda, seveda,« so soglašali. »Tako čednih ljudi, kakor ste vi, že dolgo nismo imeli tu. Pravi tiči boste, pravi oficirji. Ni hudič, da ne bi Avstrija zmagala! Tako, zdaj pa hitro domov, danes pač ne bomo več vadili, komu pa bi se še ljubilo skakati po travi! Auf!«

Dečki so pobrali puške, pasove in čepice, nato so se postavili v dvored ob vodi, pod jelšami.

»Kar za menoj, prijatelji!« je prijazen velel korporal. Obraz se mu je razpotegoval v veselju, zadovoljno si je privihal brke. Krenili so na cesto, on pa se je obrnil:

»Glavnik, pridite k meni!«

Priskočil je iz vrste in korporal mu je mehko priznal:

»Vas pa imam najrajši, dober vojak ste, na vas se je lahko zanesti, pa tudi za ušesi jih imate. Ampak to mi še povejte, kaj je bilo potem s tisto Rusinjo, generalovo hčerjo!«

»Saj sem zares pozabil zgodbo o njej končati,« mu je voljno ustregel Glavnik. »Tako je pač norela za mojim bratranecem, da je silila z njim k nam. Seveda

je ne bi bili semkaj pustili, bila je sovrážna državljanka, lahko bi pa bila tudi vohunka. On pa je tako na tiho odšel, da je vsako sled za seboj zabil. Pozneje pa je izvedel, da ji je žalost za njim zmešala glavo in je iz petega nadstropja kazanjske bolnišnice skočila na cesto. Pri tem je priletela naravnost na neki brzovajni drog, ki se ji je zasadil v trebuh. Vendar je še kak teden živela, tako krepka je bila. No, čudovita ženska!«

»Škoda take ženske, krucitirni! In vse te nesreče je bila prav za prav le bratrančeva neumnost kriva. Naj mu vrag še roke polomi, ničesar boljšega ne zasluži. Tako delati s tako žensko, naj ga strela ubije!«

Čez korporalova lica se je razlila resnoba, grizel si je ustnice in je zamišljeno molčal. Ob njem je po cesti korčičil Glavnik in je kdaj kdaj porogljivo nazaj pomežiknil tovarišem.

Pred njim je ležal široki, ponosni Žalec, ki se bodo skoro poslovili od njega in korporala Brunča, da nadaljujejo z vojaško šolo v Slovenski Bistrici. Kako bo tam, kjer bodo že bližji odhodu na fronto, v ogenj, v smrt? Ah, saj bodo še preje tu slavili odhodnico, glasni bodo, tolažili se bodo v tovarštvu, ob pijači, pesmi in tobaku, potem pa kakor koli!

Nabrali so med seboj skoraj sto kron denarja, dobili bodo zanj dvanajst sodčkov piva in še vsega drugega k temu.

Dan pred večerom z odhodnico je prišel iz mesta vojaški zdravnik. Postavili so se predenj v vrsto do pasu goli. In bili so cepljeni na rokah, prsih in hrbtu. Proti kozam, legarju in koleri.

Prihodnje jutro so dečki obležali na slamnjačah. Kuhala jih je vročina, v spanju se jim je bledlo, prav brez teka, moči in volje so bili, motno so odpirali oči v prepadenih obrazih.

Samo Glavnik je vzdržal, njega se noben strup ni več prijel. In tako se je on sam in edini mogel udeležiti odhodnice.

V gostilni je sedel s tremi podčastniki, med njimi je bil seveda korporal Brunč, ki je rad ponavljal:

»Ali nisem pravil, da ste vi, Glavnik, najboljši od vseh teh mladičev? Vsi drugi so obležali, na slamnjačah fantazirajo kakor bolni otročički. Samo vam ni seglo do živega, edini ste prišli na odhodnico. Zato pojte!«

Trkali so z vrčki piva, prigrizovali meso in kruh. Nazadnje je Glavniku korporal Brunč ponudil bratovščino, ki sta jo zalila s poljubi, z belo starino in pesmijo »Mi se imamo radi...«

Ob tej priložnosti mu je korporal prerokoval slavno bodočnost v vojaški suknji, ako ne bo prezgodaj padel na bojišču. In o generalovi hčeri mu je moral Glavnik še in še pripovedovati, tako da se je večkrat ostro razhudil nad nespametnim bratranecem.

Dokaj čez polnoč sta korporal Brunč in Glavnik po dolgi, ozki uličici objeta prikoračila na dvorišče, kjer je stalo

izkrojenih, a nekaj redkih tudi v novih frakih. Največkrat smo morali ponoviti našo »Škrjanček poje...« The Laverock sings...« Koncertirali smo tudi v londonskem radiu. Da, da v tistem, ki ga poznate po večernih oddajah poročil. Rečem vam, ni to mala stvar. Pelj smo v mali odajni dvorani, urejeni za koncerte, ki pa ni dosti manjša od naše velike unionske dvorane. Za polurno petje je padlo 20 funtov, takrat okrog pet naših tisočakov. Toda za London bi bilo vseeno premalo, če...«

Razen recepcije v Overseas Housu, kjer sem se kot najmlajši znašel v krogu odličnih londonskih gospa, med njimi tudi Mrs. Greenwayove, visoke funkcionarke The Yugoslav Society, in Mrs. Potterjeve, bivše prostovoljne zdravnice na solunski fronti, mi je je ostala v trajnem spominu recepcija na londonski univerzi. Tu nas je sprejel profesor, politik in bivši minister Seton-Watson. Tisti Seton-Watson, ki je bil Masarykov zvest prijatelj in sodelavec, tisti, ki je z Masarykom in drugimi zagovarjal zgodovinsko pravico malih narodov, Čehoslovakov in Jugoslovenov do obstoja, tisti Seton-Wat-

son, ki je z Masarykom najel na enem izmed najbolj živahnih londonskih trgov Piccadilly Circusu prodajalno, ki jo je uredil kot izložbeno okno knjigarne in v njej razstavil karte, ki so počevale ljudi o nas in o Srednji Evropi, najnovejša poročila o nas in o sovražnikih, zavračanja netočnih vesti, publikacije in podobno. Ko smo zapeli Masarykovo ljubljeno pesem »Oj mladost ti moja« so se oči visokega gostitelja zalesketale v solzah. »Excuse Sir...« sem potem pristopil k častitljivemu možu ter mu ponudil razglednico in nalivno pero...

Naš »Programme of visit to Great Britain« je obsegal tudi gostovanji v Cambridgeu in Oxfordu. Oxford je drugi Cambridge. Ali pa, če hočete obratno; tako sta si slična. Univerzitetni mesti. Ste gledali film »Zbogom gospod Chips!«? To je bil pravzaprav avtobusni izlet po londonskem bazenu, ki je zaradi blagega podnebja vedno zelen. Gozdov nima, toda brez drevja tudi ni, zakaj podobno parkom se menjavata livada in log. Bazen je najrodovitnejši del Anglije, njena žitnica. Vasi v našem smislu ni bilo videti. Poljska dela

poslopje z ležišči oddelka. V slovo sta si ginjena jecljaje zapela še tisto »Od Celja do Žalca...« in jo udušila v glasnih poljubih.

Glavnik je sam krenil po stopnicah na zaduhli, temni pod, tu je pričel padati preko teles spečih tovarišev, ki so se v vročičnih blodnjah nemirno premetavali po pritalnih slamnjačah. Pri tem se mu je preobračal želodec, da je njegova kislo dišeča vsebina obrizgala nekaj ležišč.

Po podu se je vzdignil krik, toda ko so končno naredili luč, je Glavnik, oblečen in obut, s čepico na glavi že mirno spal na svojem mestu. Smrdeča luža mu je obdajala glavo.

Minila je znamenita odhodnica, pa tudi dečki so si že dan nato spet opomogli. In tako so nekam bledikasti sicer, pa vendar kleni, vsi v bojni opravi in s kovčegi zapuščali Žalec.

Boris Rihteršič:

Petru je umrla mati

Ko je prišel Peter opoldne h kosilu, je zvedel, da je oče brzovajal. Pride. Teta je bilo hudo resna. »Mama je slaba,« mu je rekla.

Nekaj se je v Petru utrgalo. Mama — tako malo je mislil nanjo — skoraj tujka mu je bila. Pred dobrim letom jo je zadnjič videl — komaj da mu je še ostal spomin nanjo. In prej — kar je pomnil, zmerom je bil daleč od nje, pri vseh sorodnikih, kar jih je premogel, le pri njej ne. Nekako se mu je vtisnilo v zavest, da to mora biti, — zdaj pa iznenada novica: »Mama je slaba!«

Pozno pod noč je prišel oče. Od postaje je bilo daleč, voza ni mogel dobiti. Peter je bil že v postelji in boril se je s spancem. Le bežno je pozdravil očeta, ki mu je povedal, da se odpeljeta drugo jutro k mami. »Videti te hoče!«

Videti me hoče? Te besede so Petra zdramil. Torej je mislila nanj! Torej ni bilo res tisto, kar si je zmerom domišljal, ko so mu drugi pripovedovali, kako je doma, kako jim mati pomaga, kako jim mati daje južino, kako gredo z materjo v cerkev. Torej je mislila nanj. In spomnil se je nečesa, kar mu je že skoraj zbledelo v spominu, kar je bilo takrat, ko je hodil v drugi razred, ko mu še sedem let ni bilo.

Da, takrat je bil nekaj časa pri materi. Prav za prav najdalje, kar je pomnil. Več kakor mesec dni. Še zdaj je pomnil vonj domače sobe, spomnil se je vozička na visokih kolesih, kjer je jokala mlajša sestra, dolgega balkona, od koder se je daleč v dolini videla Sava. Velike Marije z razčesanimi lasmi in Andreja, sosedovega fanta.

Bilo je to med vojno. Kruh je bil takrat slab in malo ga je bilo. Nekega dne se je mati odpravila iz mesta — daleč se je takrat zdelu Petru — in njega je vzela s seboj. Utrujena je bila

Vlak je prišumel in so stopili vanj. Še so glave tiščali z oken in mahali korporalu Brunču, ki je stal pred kolodvorom in jim prijazen odzdravljaj s sivo čepico v desnici. Vlak se je že premaknil, ko so ujeli še njegove zadnje besede:

»Srečno pot, fantje, rad sem vas imel, posebno Glavnika, krucinalbanda!«

Še so iz daljave videli korporala Brunča. Stal je tam, vihal si je brke, v smehlaju mu je žarel zagoreli obraz, z napete bluze se mu je svetila mala srebrna. Morda je zdaj mislil na sodčke piva, ki jih je od dvanajstih še enajst polnih ostalo v Žalcu. Še dolgo vrsto vročih tednov se bo ob hladnih vrčkih piva kdaj tudi spomnil dečkov in njihove odhodnice.

Lahko se je ob slovesu smehljal korporal Brunč.

mati, velik, težak hlebec je nesla nazaj in vrečico moke. Tako slabotna in tako drobna je bila. In ko se je pogovarjala z neko žensko, je stekel Peter naprej, da bi ga iskala. Daleč naprej je tekkel, v gozdu ob cesti se je skrtil in čakal, kaj bo.

Dolgo ni bilo ničesar. Že se je hotel vrniti proti vasi, ko jo je v daljavi zagledal. Počasi je prihajala po poti. Opo-tekala se je in klicala: »Peter!«

Kaj je takrat prišlo Petra, da se ni oglasil? Čutil je, da bi moral to storiti, a vendar je molčal. Gledal je mater, strmel je vanjo. Počasi, s težavo se je bližala vodnjaku ob cesti, potem se je naslonila ob njegov rob in se zagledala v vodo.

»Peter!« Ženska, ki je prej z njo govorila, je pritekla za njo. »Gospa, kaj pa je?«

»Peter — v vodnjak je moral pasti. Nikjer ga ni.«

Peter je stiskal ustnice. Zdaj ga je postalo sram, da bi se pokazal. Ne, prav zdaj ne sme priti iz gozda. Nazaj bo tekkel in potem prišel po poti. Rekel bo, da je bil v vasi.

Tedaj je mati omahnila. Hlebec, ki ga je tako težko nesla, se ji je zakotalil po tleh, sveže pečeni hlebec, ki je kar pel, in vrečica z moko je padla za njim. Ženska je komaj prestregla mamo in jo položila na travo.

Tedaj je Peter planil iz gozda k vodnjaku. Mama, mama, kaj ji je, nič več ga ne kliče.

Mama je ležala na tleh vsa blede in strah je bil na njenih licih. Peter je drgetal. Gledal je njo, gledal je tujo žensko in ni si vedel pomagati.

»Vode,« je šepnila ženska.

Vode? Čemu? Peter pa je že vlekel za vrv v vodnjaku, kolikor mu je moč dala, polno vedro je privlekel in ves se

di, je priča davnih časov. Sekira tower-skega krvnika ni prizanesla niti kronanim glavam: sedmim lordom in trem kraljicam je ločila dušo od telesa, med njimi ženi Henrika VIII., lepi Ani Boleyn, socialnemu utopistu Thomasu Morusu in, na zapoved kraljice Elizabete, tudi vojvodi Essexškemu, ljubimcu, ki ni mogel postati kralj ob kraljici, ki mu ni mogla biti ljubimka... Ta sicer najlepša zgradba arhitekture srednjega veka služi danes deloma kot vojašnica, deloma kot muzej starega orožja, starih trofejev in kraljevskih insignij. »Danes grofje Celjski in nikdar več...«

Med drugimi posebnostmi sem se odločil za ogled ene največjih tobačnih tovarn »Craven A«. Precizijski mehanični stroji, ki delajo cigarete in jih sestavljajo v skupine in obenem zavijajo v papir, iz katerih se po štirih ali petih gibih stroja naredi lična škatlica, so nekaj čudovitega. Vse se godi s tako hitrostjo, da oko komaj sledi gibom strojev. Angleška superiornost. Končno pa — tudi naše tobačne tovarne niso od muh!

Na koncertih? Nastopali smo v izposojenih in iz starih »salonskih sukenj«

namreč opravljajo poljski delavci, ki se na račun zakupnikov sele z enega veleposestva na drugo. Cerkev, šola, dvor s stanovanji za delavstvo, to je vsa vas. In še nečesa nismo srečevali — gostiln. Namesto njih so se vrstili ob asfaltirani avtostradi »Tea gardens« — čajarne, »kafane«. Sploh tukaj ne pijejo mnogo alkohola. Imajo toliko sadnih sokov, ki so na najrazličnejše načine pripravljene in o katerih v Evropi še pojma nimamo; ti popolnoma nadomestujejo alkohol. Stopiti je treba samo v kak »Milk bar«; seveda ne — brez cvenka...

In še podzemeljski London. V podzemeljskem Londonu človek nikakor nima vtisa, da se giblje pod zemljo, kajti prostori, ki so pod cestno površino in deloma tudi pod reko Temzo, so podobni notranjosti palače. V mislih imam namreč podzemeljsko železnico »Underground«. Orientacija v podzemeljski železnici ni težka, ker je v vsakem vozu pregleden načrt proge, vsaka proga v svoji barvi. Tudi tu je študij napisov zelo zanimiv. Da je kaditi prepovedano, je samo ob sebi umevno, a pljunek na pod vas lahko velja, razen

je polil. Potem je ženska zmohla robec in ga dala mami na glavo, pa steklenico, ki jo je imela s seboj, je napolnila in jo nastavila materi na usta.

Peter je še zmerom strmela v mamin obraz in iskal njeno roko. Tesno mu je bilo. Prvič je takrat videl nezavestnega človeka in strah ga je bilo, ker se je zavedel, da je on kriv te nezavesti. In potem, čez dolgo, se je mati zbudila.

Dolgo ga je gledala, potem pa mu je stisnila roko in mu rekla s tihim očitkom:

»Zakaj si me tako prestrašil, Peter?«

In potem, malo dni nato je Peter spet odšel k teti.

Tega dogodka se je tisti večer spominjal Peter. Tako čudno jasno se mu je vrnil v spomin. Živo je videl mater pred sabo v travi, njena pisana, do vrha vratu zapeta bluza se je svetlikala v solncu.

In zdaj je zvedel, da je mama slaba, da pojde jutri k njej.

Prišel je k njej. Vsi drugi so bili že prej tam. Mimo njih se je zrinil, ker je zaslišal slaboten glas, ki ga je klical.

Kako se je mama izpremenila. Njen obraz je bil upadel, skoraj rumen, in globoko so ležale njene temne oči, obdane s kolobarji. Njena roka, ki je bila tako suha, je ležala na odeji, brez moči. Vonj po zdravlilih in boleznih je dušil zrak v sobi.

»Peter!« Nasmehnila se je, ko se je nagnil k njej. »Peter moj, a si le prišel. Veš, mislila sem...«

»Mama!« Peter bi bil najrajši kriknil, pa ni mogel. Razjokal bi se bil, pa so mu bile oči tako suhe, da so ga žgale, in ni bilo solze, da bi jih bila ohladila.

»Daj mi roko, Peter.«

Plašno se je dotaknil negibne roke na odeji. Vlažna je bila. Njegovi prsti so lezli med njene, drhteli so. In spet je

začutil stisk, kakor takrat. Le da je bil zdaj koščen, kakor stisk smrti.

Potem je mama zaprla oči in omahnila v blazino. Zahropila je. »Pojdite v drugo sobo,« je velel oče in šli so vsi. Toda pridrušeno hropenje je čul Peter še skozi vrata in še njega je začelo dušiti. Potem je oče spet prišel.

»Mame ni več.«

Mama je umrla. Peter je bil ves ubit, komaj se je še držal na nogah. Zdelo se mu je, da se bo zdaj zgodilo nekaj strašnega, da ga bo to strašno pogoltnilo. Spustil se je na posteljo, zaprl oči in čakal, čakal. Potem je zaspal.

Ko se je čez dolgo zbudil — le stena je ločila njegovo posteljo in posteljo, na kateri je umrla mati — je bilo v sobi vse tiho in prazno. Počasi je vstal in šel naokoli v kuhinjo. Spet nikogar. Strah se ga je polotil. Ali so vsi šli in ga pustili tu samega? Plašno je odprl vrata v mamino sobo. Na sredi sobe je stal oder in sveče naokoli, pred njim pa oče in sestre in drugi.

»Oče!«

Kam naj se zdaj zateče, kam naj gre? Samo tu ne, tu je smrt.

»Kaj bi rad, Peter?«

»Oče, jaz grem nazaj k teti, ne bom tu.« Tedaj ga je oče prijel in ga odvedel v kuhinjo.

Čez dva dni je bil pogreb. Peter sam ni vedel, kako je ta dva dneva prebil, kaj je delal, česa ne. Tudi materina zadnja pot mu je ostala le kakor zamegljena v spominu. Spomnil se je zvonov, spomnil prvih grud, ki so padle na krsto, spomnil črnih oblek okoli sebe. In da ni mogel jokati, čeprav so ga oči bolele. Da ga je zeblo, da je deževalo.

Potem se je spet vrnil k teti, k svojim knjigam, k travnikom in gozdovom. Toda ni bil več stari Peter.

Spoznal je smrt.

Ob Napoleonovem grobu v Parizu

Zalec, 31. decembra.

Radovednost me je gnala že l. 1909. prvič, l. 1930. na povratku iz Londona drugič in l. 1931. ob priliki kolonialne razstave tretjič v Parizu.

Vsakokrat sem obiskal tudi Napoleonov grob, ki vzbujajo spet pozornost sedaj, ko so prepeljali telesne ostanke Napoleonevega sina, vojvode Reichstadtškega z Dunaja v Parizu.

Zato se mi zdi umestno, da opišem obe cerkvi, to je cerkev sv. Alojzija, pod katero bo odslej počival v grobnici poleg knezov in vojskovodij tudi Napoleonov sin, in Invalidski dom z grobom velikega Napoleona.

Obe cerkvi loči od tal do stropa steklena stena. Tik ob steni pa stojita simetrično glavna oltarja obeh cerkva.

visoke denarne kazni, tudi leto dni zapora. Z »Undergroundom« se pripeljete na svoj cilj mnogo prej, nego z avtobusom ali avtotaksijem, ki mora večkrat na cestnih križiščih čakati, dokler ni cestni prehod prost, in ki tudi nikjer v mestu zaradi velikega prometa ne more voziti s polno hitrostjo. Med občinstvom v podzemeljski železnici so zastopane vse rase. Skoraj vsakdo čita, kakor da je tisti čas edini, ki mu ostane v ta namen v boju za vsakdanji kruh in višek v kapitalu. Vse čita po večini le časopise, toda mnogo jih čita tudi kako knjigo »Popularne miniaturne biblioteke«. Občudovanja vredni so bili tisti, ki so v najhujši gneči mirno obračali strani časopisa in se kljub prerivanju in sunkom vlaka zaverovali v metrske tabele raznih borznih cen, ali pa v poslednje nogometne rezultate. Underground ni sicer preveč razsvetljen, toda tam, kjer so se naselili ob njem obrtniki, in trgovci, je vse v razkošnem sijaju luči.

V tem podzemeljskem svetu živi in služi svoj kruh na tisoče ljudi. Iz vagona podzemeljske železnice namreč lahko vstopite naravnost v restavracijo,

Cerkev sv. Alojzija je krasno opremljena in znamenita zato, ker hrani številne izvojevane zastave iz raznih vojn na Krimu, v Afriki, Italiji, na Kitajskem in v Indokini. Pod cerkvijo počivajo razni znameniti vojskovodje francoske armade.

Po bogastvu in krasoti pa se cerkev sv. Alojzija ne more primerjati s cerkvijo z Napoleonovim grobom.

Ta cerkev ima bogato pozlačeno kupolo, ki je že daleč vidna, najbolj pa s 130 m visokega griča Montmartra v severnem Parizu. Cerkev je zgrajena v grškem slogu z izredno lepo arhitektoniko in ornamentiko. Mogočna kupola sloni na 140 stebrih in se dviga v višino 102 metrov. Veličastni zunanosti odgovarja tudi notranjost svetišča. Tu

ki je prav tako sijajno razsvetljena, kakor vsaka restavracija nad zemljo, tako da niti ne občutite, da obedujete globoko pod zemljo, ali pa v kak »barbar shop«, kakor da se morate ostriči ali pa obriti le pod zemljo, kajti po ulicah je težko najti kakšen frizerski salon. Po hodnikih podzemeljske železnice je nešteto majhnih trgovin; v širokih krasnih izložbah imajo razstavljene zadnje izdelke mode, vso mogočo elegantno drobnarijo, zdravila, tobak in sploh vse, kar potrebujete v vsakdanjem življenju. Velika križišča podzemeljske železnice so pravcata podzemeljska tržišča. No da, tujec se seveda prav lahko izgubi v prehodih in ulicah tega podzemeljskega mesta. Tudi jaz sem se...

To je torej londonski podzemeljski svet, kjer ni nikoli dežja ali megle, niti snega, nikoli prehladno, nikoli prevročje, kjer svetiljo električna solnca. Če bodo torej letos Londončani pod zemljo pričakali novo leto, to ne bo tako tragično, kakor morda mislijo njihovi sovražniki. Nasprotno! Za silvestrovanje kakor nalašč. Torej London! Wishing you a very happy New Year!

Presenetite vas dom...

z sodobnimi TUNGSRAM KRYPTON žarnicami! Zadovoljni boste, ker bo razsvetljava boljša, poraba toka pa manjša.

BOLJŠA LUC, MANJSI STROŠKI!

je izključno beli marmor na vseh stenah, bron in zlato, vse v nepopisni krasoti in dragocenosti. Dom francoskih invalidov, francoske armade hrani telesne ostanke cesarja Napoleona Velikega, ki pa ne počiva pod cerkvijo, kakor vojaške veličine v cerkvi sv. Alojzija, temveč pod zgodovinsko kupolo sredi cerkve. Z galerije v notranjosti kupole vidimo 6 m globoko, okroglo in zgoraj odprto grobnico iz poliranega granita, obloženo s ploščami iz belega in črnega marmorja. Ob robu poglobljene odprte grobnice je ograja z marmornatimi stebri.

Sarkofag velikega Korzija je iz enega samega kosa rdečega granita iz Finske ter meri 4 m v dolžino, 4,50 m v višino in 2 m v širino. Dviga se v sredi

dragocenih tal iz mozaika, ki predstavlja mogočen lovorjev venec, na čigar listih so vklesana imena krajev slavni Napoleonovi zmag. Mislim, da jih je okoli dvanajst, pa mi niso več vse v spominu. Veličastnost okolja sarkofaga povečuje še solnce, čigar žarki padajo ob jasnih dneh skozi velika slikana okna na grobnico.

Na levi in desni sta še dva sarkofaga, v katerih počivata Napoleonova najzvestejša prijatelja, maršala Duroc in Bertrand.

Cesarska grobnica je eno najznamenitějšíh del francoske umetnosti.

Kadar se bo povrnil zaželjeni mir, bo vsem častilcem velikega Napoleona spet odprta pot v to svetišče.

Kronist.

Iz naših krajev

Laško

Občinska seja

Laško, 31. decembra.

V nedeljo 22. decembra je bila v Laškem redna občinska seja, ki bi morala biti že 19. decembra, a je bila zaradi premale udeležbe nesklepčna, kar je menda prvi primer v Laškem. Na dnevnem redu je bila med drugim tudi odobritev obračuna občine, ubožnega in veterinarskega sklada, kuluka in tujskoprometnega režijskega odbora za leto 1939-40. Obračun proti kateremu niso bile vložene nikake pripombe ali pritožbe, je bil soglasno odobren. Po občinskem obračunu je znašal ves promet 1.213.132 din (dohodki 627.723 din, izdatki 585.408 din, prebitok 42.315 din). Dohodki ubožnega sklada so znašali 50.595 din, izdatki pa 50.634 din. Izdatki pri kuluku, ki ga plačujejo javni namoščenenci in upokojeanci, so znašali 5.332 din, prebitok pa 474 din. Dohodki tujskoprometnega režijskega odbora so znašali 42.589 din, prebitok je bilo 381 dinarjev.

Zaradi draginje in novih razmer so bili odobreni naslednji krediti iz prebitkov v l. 1939-40.: za povišanje podpora ubožcem 5.000 din, ker imamo okrog 60 občinskih ubožcev, za izdatke vodovoda (nabavo vodomerov) 3.000 din, za popravilo mostov 4.000 din. Ker v proračunu za l. 1939-40. ni zadostnih kreditov za povišanje prejemkov v obliki draginskih doklad uslužbencema Blagatinšku in Gučku v smislu sklepa občinskega odbora z dne 13. oktobra 1940, je bil v ta namen odobren izreden kredit v znesku 4.000 din iz obračunskega prebitka za l. 1939-40., kar je bilo odobreno soglasno. Prav tako tudi božičnica vsem občinskim ubožcem v skupnem znesku 2.400 din (iz prebitka vsak po 40 din). Na predlog Hrastelja je bil soglasno odobren izreden nabavni prispevek v znesku 5.000 din iz prebitka obračuna za l. 1939-40., ki se razdeli takole: Podreberšak dobi 900 din, Jenko 700 din, Deželak 600 din, Blagatinšek 600 din, cestar Kolšek 500 din, zvaničnik

Kolšek 400 din, Guček 400 din, pisarniška dnevničarka Cerovškova 250 din, obč. čistilka Kranjčeva 200 din in obč. babica Senicova 150 din. V počastitev spomina dr. Antona Korošca je bil na predlog Hrastelja soglasno odobren iz prebitka znesek 6.000 din za šolske kuhinje v območju občine Laško.

Gerkman je vložil prošnjo za podporo gasilski četi v iznosu 9.262 din za nabavo novih cevi. Pri tej točki se je vnela daljša debata. Gerkman je pojasnil, da je četa v težkem položaju, da ima še dolg, da ima le s pomočjo predsednika dom, od katerega mora še plačevati davek, da občina nekoč ni odgovorila na tri vloge, da gasilski četi niso posodili žarnic, lestve itd. Dokazuje je podkrepil s primerom gašenja pri Urankarju. Po zakonu mora občina skrbeti za gasilstvo Čuli smo ugotovitev, da je Gerkman največji davkoplačevalec v laški občini (vsako trimesečje nad 50.000 din). Vendar so tega stanja krive razmere po znanih dogodkih iz leta 1936. Slišali smo še razne druge zanimivosti, ki jih pa ne moremo objaviti. Končno so sklenili, da naročijo krajevni odbor za obrambo pred napadi iz zraka, da izplača gasilski četi 9.262 din, kar je res salomonska rešitev...

V smislu banske odredbe so ustanovili tudi v laški občini preskrbovalni urad pod vodstvom posebne uprave, sestojee iz predsednika in 3 do 6 članov. Predsednik in člani uprave imajo tudi svoje namestnike. Na predlog župana v zvezi s predlogi korporacij je bila soglasno odobrena tale uprava: namestnik predsednika (Hrastnika) Ivan Deželak, člani Herlah (Obal), Brečka (Franjo Vilhar, ravnatelj pivovarne v Laškem; g. Gerkman je odklonil mesto namestnika), posestnik Vinko Manfreda, občinski zvaničnik Janez Kolšek), rudar Avgust Pinter (posestnik Viktor Košec), krojač Franc Peternel (rudniški kovač Jože Cerkvenik), rudniški nameščeneec Otmar Križnik, (sreski komisar Vojko Škrt). Občinski odbor je soglasno odobril 50.000 din kot obratni kapital tej preskrbovalni upravi. Pritegnili bodo po možnosti še kapitale pri-

vatnih podjetij, obrtnega in trgovskega združenja itd. in jih pozneje vrnil.

V tajni seji je bil na predlog župana odpuščen iz službe občinski stražnik Franc Šon zaradi nerednosti in nesposobnosti pri opravljanju službe. Predlog je bil sprejet z 18 glasovi. Gerkman pa se je vzdržal glasovanja. Ob zaključku je bila na predlog Goterja debata o akciji za spremembo lovskega zakona v tem smislu, da bi smel vsak posestnik na lastnem posestvu streljati divjačino, ki dela škodo. Na predlog Deželaka so poslali dopis županski zvezi, da bi to vprašanje ventilirale tudi ostale občine.

Zimska socialna akcija v Laškem

Zensko dobrodelno in šolsko podporo društvo »Blago srce« v Laškem je priredilo dne 22. decembra lepo uspelo božično obdaritev revne šolske dece. Ob tej priliki je razdelilo 34 parov čevljev, 32 zavrtkov z zimskimi plašči, 31 otrok je prejelo oblekce, 15 zimsko perilo in druge potrebščine. Obdarovanih je bilo 62 dečkov in 63 deklic. Vsi darovi so bili vredni najmanj 15.000 din.

Da je dosegla obdaritev tako velik moralen in materialen uspeh, je predvsem zasluga dobrosrčnih in radodarnih Laščanov, ki so v izdatni meri podprli nabiralno akcijo, organizirano po »Blagem srcu«. Saj je dala zbirka pri mesečanih lep znesek 5.226 din ter obilico raznovrstnega zimskega blaga. Poleg obeh tekstilnih industrij so se izkazali kot darovalci z razmeroma visokimi prispevki tudi mnogi laški privatniki, za kar se vsem najpriskernejše zahvaljuje. S posebnimi — in to dokaj tehtnimi — doneski so zimsko pomožno akcijo za našo siromašno mladino še podprli: krajevni šolski odbor, občina Laško, kr. banska uprava in TPD. Priznanje vsem!

Snuje se tudi šolska kuhinja. Tekstilna industrija, družba z o. z. v Laškem je priredila v ta namen — sporazumno s svojim delavstvom in uradništvom — posebno nabiralno akcijo za revno dečo laške šole. Za mesec december je nameščenstvo nabralo 622 din, podjetje samo pa je prispevalo 1.000 din, kar je posnemanja vredno. Obenem in v enak namen je trgovec g. R. Dergan daroval znesek 500 din. Pa tudi občina Laško napoveduje v to svrhu prispevek nekaj tisočakov, kar iz srca pozdravljamo.

Sploh je laška in okoliška javnost napročena, da z razumevanjem in odprtih rok podpre vsako akcijo, ki se še utegne z enakim namenom v kraju pojaviti.

Zensko društvo »Blago srce«.

1 Prošnja železniški direkciji. Ker je laška železniška postaja v kraju, ki ima letovišče, številne državne urade, sedež dveh občin, več tovarn, rudnik Hudo jamo itd., je na postaji vsak dan zelo močen promet. Zato opozarjamo železniško upravo na nekatere nedostatke na tej postaji. V zimskem času je kurjava v obeh čakalnicah zelo slaba, čakalnica 2. razreda niti ni zakurjena. Nad vrati čakalnice 3. razreda, v kateri vsak dan čakajo tudi številni dijaki, so oknice često po nepotrebnem odprte. Na oknih vidimo tudi razbite šipe. V sredini postajnega poslopja so tako zvana samogibna dvokrilna vrata, ki povzročajo preglavice obilici prispelih potnikov, ki se prerivajo skozi nje, pri čemer udarjajo krila na zadaj stoječe. Mnogi si pri tem pokvarijo dežnike, steklenice itd. Vratar naj bi vsaj 1 minuto pred prihodom vlaka pritrdil krilna vrata na steno in jih po odhodu potnikov spet zaprl. Tako bi bil odhod potnikov lažji in hitrejši. Železniška uprava naj razmišlja o napravi izvenpostajnega izhoda na desni strani. V moškem stranišču je nekdo ukradel leseno sedalo, tako da potniki ne morejo uporabljati stranišča. V neposredni bližini postaje je cestni prehod čez progno. Ta prehod, ki ga uporablja vsak dan tudi nad 200 tovarniških delavcev, pa je pozimi zaradi številnih voženj z vozovi povsem zaledenel in nevaren, ker ni posut z žagovino ali peskom. Prosimo železniško upravo, da bi čimprej odpravila navedene nedostatke.

1 Iz sodne službe. Gosp. Josip Jerab, pristav na sreskem sodišču v Laškem, je imenovan za sodnika v Murski Soboti. Od sodišča v Dolnji Lendavi je na lastno prošnjo premeščen k sodišču v Laškem pristav dr. Radomir Trampaž.

1 »Posebna vrsta materinske ljubezni«. Glede dopisa, ki je bil objavljen v božični številki, se je uredništvo informiralo in izvedelo, da v dopisu navedeni podatki niso točni. Omenjena mačeha nikakor ni slabo ravnala s svojim pastorkom, marveč ravno nasprotno. Fantu je oče umrl lani in je nudil sinu dobro vzgojo, žal pa je potem sin zašel na kriva pota. Ko se je fant vrnil pred kratkim iz kaznilnice v Laško, ga je mačeha kljub vsemu lepo sprejela. Fant se sedaj ni predal usodi, ki ga neizprosno tira na staro pot, temveč služi sedaj vojaški rok. Za fantovo pokvarjenost ne zadene mačeha nobena krivda, prav tako pa tudi ne fantovega očeta.

1 Predbožični Tomažev sejem. Na Tomažev sejem, ki je bil 21. decembra v Laškem so prignali 154 glav živine. Prodali so 80 glav, med njimi 63 volov in 1 bika. Voli so bili večinoma po 9.25 din kg. Nekaj živine je bilo še vendarle lepe. Nekateri pravijo, da bo zaradi izvoza precej trpela kakovost nadaljnega zaroda živine, ker gre v inozemstvo le prvovrstna živina, za pleme pa ostajajo slabše vrste. To nikakor ni v interesu našega kmetijstva.

1 Prošnja občinstvu. Zaradi ostre zime naj blagovoli občinstvo trositi pticam semenje, drobtine, zelišča itd. Postavite jim škatlice, zabojčke, hišice, da se uboge ptice prebijejo skozi zimo. Zavedajte se, da vam vsako leto pokončajo po vrtovih, njivah, drevju in drugod na milijone škodljivih žuželk in mrčes.

1 Namestitvev sirene. Uprava gostilničarske pivovarne v Laškem je namestila na tovarni sireno, ki se oglašča ob 12. in 13. Dobro bi bilo, če bi se oglašala tudi ob 6. in 18., da bi tudi občinstvo takoj vedelo, koliko je ura. Tudi nekatera druga podjetja imajo sirene, a jih ne uporabljajo stalno.

1 Smrt dveh otrok. V Brstniku pri Laškem sta podlegli težki angini 8-letna posestnikova hčerka in učenka narodne šole Frančiška Ojsterškova in polletna posestnikova hčerka Mila Kranjčeva.

1 Kino Laško bo predvajal 1. januarja ob 14., 16.30 in 20.30 ter v četrtek 2. januarja ob 20.30 odlično komedijo »Miss Broadway« z ljubko Shirley Temple v glavni vlogi. Duhovito, zabavno, veselo! Pridite! Predigra.

Petrovče

p Nova grobova. V Petrovčah je v soboto 28. decembra umrla 70-letna gospa Alojzija Kogojeva, žena g. Franceta Kogoja, uradnika v zavodu za duševne bolezni v Novem Celju, in mati pred tremi leti za vnetjem možganske mene umrle učiteljice Ane Kogejeve v Grižah. Gospod Kogoj preživlja vso tragiko rodbinske usode, ko v visokih letih ostaja po smrti svoje žene čisto osamljen, kljub temu da sta oba zakonca vzgojila sedem otrok, ki pa so vsi pomrli. Simpatičnemu gospodu, ki vsako jutro namerja korake skozi Dobrišo vas proti velikemu zavodu in se vrača opoldne po isti poti domov, izrekamo naše iskreno sožalje! — V nedeljo popoldne so ob veliki udeležbi sorodnikov in znancev položili k večnemu počitku pri Sv. Kancijanju v Žalcu 68-letnega trgovca in posestnika g. Rudolfa Govejška iz Drešnje vasi. Pokojni se je pred 40 leti kot mlad mesarski pomočnik v ledenici tako močno prehladil, da je vse življenje trpel na ohromljenju hrbtne mozga. Po delni ozdravitvi je vodil s svojo prvo ženo gostilno in trgovino v Kasazah pri keramični tvornici, nato nekaj let trgovino na »tehtnici« v Libojah, končno pa se je med vojnim časom preselil v Drešnjo vas, kjer si je prav lično uredil malo trgovinico. Tu mu je zbolela žena za grižo in umrla. Ker mu je bila hoja silno težka, se je po opravljenem vozilu s triciklom, zadnjih sedem let pa je bil večinoma priklenjen na bolniško posteljo. Ob skrbni negi svoje sedanje žene ga kljub betežnosti do zadnjega ni zapustil humor. Pokojnega bomo ohranili v spominu, vdovi pa izrekamo naše iskreno sožalje.

p Mraz. Tako hudega mraza za božič nismo pričakovali, še manj pa smo se nadejali, da nam bo živo srebro pred novim letom tako nizko zdrknilo. Najmrzlejši dan je bil dan nedolžnih otročičev s svojimi 25 stopinjami mraza. V ponedeljek smo dobili južno vreme.

Liboje

li Šolska božičnica v Libojah. Šolska mladina v Libojah je pod vodstvom svojega učiteljstva uprizorila v nedeljo 22. decembra lepo pravljico »Bedak Pavlek«. Na sporedu so bile tudi pevške točke, dvospevi, samospevi in prizorčki. Nastopili so tudi citraši pod vodstvom gđ. Drobnetove. Čisti dobiček je bil porabljen za šolsko božičnico. Obdarovanih je bilo 115 otrok s čevlji in blagom, tako da jim ne bo treba zmrzovati v tej hudi zimi. Da je božičnica tako lepo uspela so pripomogle kr. banska uprava, Keramična industrija v Libojah, Trboveljska premogokopna družba in občina Petrovče. Vsem se šolsko upraviteljstvo v imenu obdarovancev najlepše zahvaljuje.

Žalec

ž Gostovanje ljubljanskih gluhomemih v Žalcu. V soboto 21. t. m. je gostovalo v Sokolskem domu v Žalcu ob lepi udeležbi domačinov Društvo gluhomemih v Ljubljani. Uvodno besedo je spregovoril g. C. Sitar. Njegove besede so tekale prav gladko in povsem razumljivo. Med drugim je omenil, da se vse premalo stori za osnovnošolsko izobrazbo gluhomemih, saj je v vsej državi samo četrto razredov za gluhomeme in je le malemu številu teh nesrečnikov usojeno pridobiti si toliko znanja, da se lahko po končani 8-letni šolski dobi posvetijo tej ali oni obrtni stroki. Med goverom je g. Sitar, po poklicu lastnik tiskarne, predstavil navzočim gledalcem vso deseterico gluhomemih, ki so pripadniki raznih obrti in so prvič nastopili v Žalcu. Sledila je uprizoritev šaljive enodejanke »Zamorrec«, v kateri so nastopili A. Bajt, S. Sturm, I. Taškar, I. Bregant in I. Klemenčič. Pri sledeči enodejanki »Oče«, ki jo je spisal V. Rupnik, pa so sodelovali poleg imenovanih še Lj. Vugova, ki je govorila najlepše, tako da smo skoraj dvomili, da je gluhomema. Obe enodejanki je vodil in režiral zelo spretno strokovni učitelj ljubljanske gluhomemnice g. N. Rupnik. Vsi navzoči smo občudovali trud, ki so ga imeli gluhomemi diletantje in njih režiser. Bil je v resnici zanimiv večer. — Kronist.

ž Zvočni kino Žalec. Drevi silvestrovanje. — V sredo 1. januarja vefilm »Otmica«. V glavnih vlogah Gustav Fröhlich, Marieluise Claudius, Lola Chlud in Theo Lingon. — V soboto 4. in petek 6. januarja pustolovski film »Klic severa«. V glavnih vlogah Richard Arlen, Beverly Roberts ter znamenita psa Buk in Rin Tin Tin. — V ponedeljek 6. januarja sijajna opereta »Raj muzike«. V glavnih vlogah Harry Richman, Rochele Hudson in Walter Conolly.

Sv. Peter v Sav. dol.

št Sokolsko društvo Sv. Peter v Sav. dol. priredi 31. t. m. ob 20.30 veselo silvestrovanje v topli in okrašeni dvorani Sokolskega doma. Na sporedu je 15 zabavnih točk z enodejanko. Buffet in prijetna godba! Odbor vljudno vabi občinstvo k obilni udeležbi, da v prijetnem razpoloženju pričakamo Novo leto, Zdravo!

Gornji grad

g Božičnico je pripravilo v nedeljo 22. decembra naše šolsko vodstvo za svojo revno mladino. Poleg mladine se je zbralo v šoli tudi precej staršev. Slovesnost je otvoril sokolski orkester s »Sveto nočjo«. Nato je šolski upravitelj g. Jože Tratnik v lepih besedah razložil pomen božičnice. Sledile so deklamacije in mičen priloznosten prizorček. Po tem oficelnem delu so bila revni mladini razdeljena darila in sicer toplja obleka, zimsko perilo in šolske potrebščine. Obdarovanih je bilo nad 100 otrok. Za zaključek so bili vsi navzoči tudi pogoščeni s čajem in pecivom. Zasluga za to dobrodelno akcijo, ki je že prešla v tradicijo, gre predvsem doma-

čemu učiteljstvu, ki z marljivim šolskim upraviteljem g. Jožetom Tratnikom načelu z nesebično požrtvovalnostjo zbira prispevke v denarju in blagu. Velika zahvala gre darovalcem, ki so z znatnimi zneski podprli letošnjo božičnico. Tako je ga. Helena Erichsonova, ki se je letos mudila pri nas na letovišču, poklonila mladini nad 50 m blaga za obleke oz. perilo, ga. J. V. Zipkinova, znana gornjegrajska mecenka, je darovala namesto venca na krsto dr. A. Korošca 500 din, dr. E. Mejak je prispeval 200 din, župnik Maks Šlander in dr. E. Rosina pa vsak po 100 din. Nabrani so bili tudi še drugi manjši zneski med vsemi sloji našega malega mesta. Banska uprava pa je, kakor druga leta, tudi letos poslala blago.

Sloveni Gradec

s Poroka. V nedeljo 29. decembra se je poročila znana sokolska delavka gđ. Mia Debelakova, lastnica modnega salona v Slovenjem Gradcu, z uradnikom Jugosl. zavarovalne banke »Slavije« v Celju g. Ivanom Verderberjem. Priča sta bila za nevesto obč. odbornik in posestnik g. Karel Lobe iz Slovenjega Gradca, za ženina pa šef ekspoziture banke »Slavije« v Celju g. Stane Koprof. Bilo srečno!

Iz Tkalčeve ulice

Krasen jesenski dan je bil. Vsakogar je vabilo toplo solnce na brezprašne ulice savinjskega trga. Pa sem srečal prvomestnika iz Tkalčeve ulice in ga naprosil za ogled mladega »mrvljšča«. Hitro je privolil. Ubrala sva jo v Tkalčevo ulico, ki je šele pred kratkim dobila to ime.

Moj vodnik in jaz sva prišla do visokega lakiranega plotu, kjer nama je vratar — zastavna in zaupna oseba — omogočil vhod.

Pot naju je vodila najprej v bivše hladne katakombe, kjer so bile nekdanje lepe svečanosti; če se ne motim, je bili poslednja ob zlatem jubileju domače galske čete.

Ogromnemu kotlu v strojnarni strežejo tuji, meni neznanji stroji. Drugje žejo tuji, meni neznanji stroji. Drugje so dišni prostori, dvigalo itd.

V visokem pritličju so veliki zračni in svetli tovarniški prostori. Šum in ropot tkalnic. Novo življenje. Srečam znane obraze, po večini domačine, ki jih poznam deloma s šolskih klopi, deloma iz javnega življenja. Samci, samice, zakonski pari, ki so svojo prejšnjo obrt obesili kar na klin. Vse pridno dela. Imel sem najboljši vtis, prevzelo me je od veselja, ko sem opazil, koliko truda in plemenitega socialnega dela je položenega v ta obrat, ki mu želim trajno plodonosno življenje v korist kraja in v korist vseh onih, ki so našli v današnji veliki gospodarski stiski kruh hin eksistenco.

Končno pridem s svojim vodnikom v pisarniške prostore. Spet dva stara znanca in gonilna sila — tehnični vodja. Miren, preudaren mož, poln zauapnja v procvit krasne gospodarske ustanove, ki ji želimo kar najboljši razvoj.

Ob slovesu sem se iskreno zahvalil svojemu vodniku, da mi je bila dana prilika videti bogat sad onih stvariteljev, ki jim je trden gospodarski položaj tega kraja pri sreju.

Ko mi je resni vratar zopet dovolil pot v svobodo, sem premišljeval o vsem, kar sem videl. Spoznal sem, da me veže neko »sorodstvo« z obema vodilnima osebama v obratu. Eden, čigar ime se blesti na napisu, nosi ime svojega pokojnega brata, drugi pa ima ime, ki sem ga moral nositi v času prve svetovne vojne — tri dni. Mislim, da bom imel še priliko dati zadevna pojasnila, če bo sta prizadeta nova znanca to želela.

Pa se povrnimo še v duhu v »mrvljšča«. Delajo s polno paro. To pa ni vse. Pripravlja se še nekaj novega — obstoječemu dopolnilnega. In ko bo vse to dograjeno, bo dana možnost še večje zaposlitve in sicer tako, da bo številno dosedanega trškega prebivalstva doseženo s številom vseh v obratu zaposlenih. Danes pa je po točni ugotovitvi radovednega posetnika prijazen tehnični vodja 736. prebivalec starodavne narodne trdnjave. K.

Srečno in veselo novo leto

želijo svojim cenj. strankam in odjemalcem sledeče tvrdke in obrati:

Iz Celja

DRAGO GAMS
trgovina šivalnih strojev in koles
Prešernova ulica 16

FRANJO DOLŽAN
kleparstvo
Za kresijo

AVGUST STOK
splošno kleparstvo in vodovodna
instalacija
Aškerčeva ulica 8 — telefon 218

ANDREJ UŠAJ
gostilna »Skalna klet«

Veletrgovina železnine
D. RAKUSCH

KAROL FLORJANČIČ
elektrotehnična trgovina
Čankarjeva cesta

DOMINIK in LUCIJA URŠIČ
čevljarna in špecerijska trgovina
Breg — Zagrad

ALOJZ PLANKL
urar
Ulica dr. Gregorja Žerjava 3

Srečno in veselo novo leto želi

„**SLAVIJA**“

Jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani
in se priporoča za vsakovrstna zavarovanja

Ekspozitura

CELJE, ulica dr. Gregorja Žerjava 1, I., tel. 199

Roza Zamparutti
zajtrkovalnica

Ulica dr. G. Žerjava

Hotel „UNION“
Rudolf in Pepca Resnik

Trg kralja Aleksandra

Vsem svojim cenj. gostom želi srečno novo leto
hotel in kavarna „Evropa“

Drogerija „Sanitas“ - Celje

S. HOLOBAR
SLIKARSTVO IN TRGOVINA BARV

Celje, tel. 137

Franjo Nerad
stavbno podjetje

Aškerčeva ulica 10

Martina Orehovca nasl.
IVO KOŽUH
krznar in izdelovalec raznih čepic
Kocenova ulica 2

ZVONKO BLAŽEVIČ
restavracija Narodni dom

IVAN in BOGOMIR NARAKS
sodavičarja
»Pristna oranžada«

Žalec — Celje

GUSTAV STIGER
špecerijska in kolonialna trgovina
Glavni trg

LUDVIK JUNGER
prekajevalnica

Prešernova ulica

JOSIP KIRBIŠ
strojna parna pekarna, tvornica
kvasa, sladov in kanditov

Krekova cesta

HOTEL »POŠTA«
Na novo urejene sobe s tekočo
toplo in mrzlo vodo
Lastna mesarija in prekajevalnica

FRANC ZANGGER
trgovina s špecerijo, žganjarna in
velepražarna kave

Gospodska ulica

MIHAEL DOBRAVCslikarsko, pleskarsko in črko-
slikarsko podjetje

Glavni trg 15

Prodajalna

Glavni trg 17

Klinar Miloš

ključavničarstvo

Prevezam vsa stavbno-ključavničar-
ska dela ter jamčim za solidno izvr-
šitev — Cene zmerne
Celje, Gregorčičeva ul. 4**J. JELLEZ**

Celje

Podružnica J. Jellenz nasl.

OTO GOLEŽ

Slovenj Gradec

JOSIP KOLAR

čevljarstvo

Samostanska ulica

RIA JOSEKstarinarina, antikvarijat, posre-
dovalnica za stanovanja in
trgovina znamk

Gosposka 26

CELJSKA VINARA

Pukl

FRANČIŠKA ŽUMER

hotel »Zvezda« in mesarija

Glavni trg

PRVA CELJSKA »KRISTALIJA«izdelovalnica brušenega stekla
in ogledal

Za kresijo

»ELKA«

tekstilna tovarna

Zaloga čevljev

„Frimer“

Ulica dr. G. Žerjava

ŠTEFAN HOHNJEC

mesarija in prekajevalnica

Glavni trg

KINO »DOM«**Srečno in veselo Novo leto**želi vsem cenj. odjemalcem in
konzumentom laškega piva**Glavna zaloga laškega piva
v Celju****JOSIP BENKO**DELIKATESNA TRGOVINA, MESARIJA IN PREKAJEVALNICA
V CELJU

Glavna prodajalna

v CELJU, KRALJA PETRA CESTA 13, TELEFON št. 183

Podružnica

na GLAVNEM TRGU 8, TELEFON št. 283

Ivan Mastnak

trgovina z manufakturo in konfekcijo

Kralja Petra cesta 15

Srečno in veselo Novo leto ter najboljši radio sprejem želi vsem svojim
cenj. strankam in odjemalcem**Dobrotinšek Anton**

elektro- in radiotehnično podjetje

Celje, Glavni trg 16 — Telefon št. 240

Prostovoljna gasilska četa Gaberježeli vsem svojim prijateljem in dobrotnikom srečno in veselo
novo leto**F. S. Lukas**

žganjarna, tovarna likerjev industrija sadnih sokov

Kralja Petra cesta

Anton Petek

manufakturna in modna trgovina

Prešernova ulica 21

Ivan Ravnikar

veletrgovina

Anton Hofbauer

trgovina z usnjem

»Fenix« d. z o. z. tvornica usnjenih izdelkov

Gosposka ul. 6

Vinko Kukovec nasl.

tesarski mojster, trgov. z lesom in žaga

Lava pri Celju

FRANC BELAK

instalacijsko podjetje

Za kresijo 12 a

ROK MEŠTROV

trgovina — Šibenski bufet

Za kresijo

MATEVŽ ZADRAVEC

pekarna

Gosposka ulica 3

HENRIK OBLAK ml.

mehanic

Ozka ulica 3

Priporoča se

A. JAGER, gostilna »Na - Na«

Celje

ANTON REBEK

splošno ključavničarstvo

KNJIGARNA »DOMOVINA«

M. Hubert

Kralja Petra cesta

NINA LENART

predtiskarija

Izdelovanje splošnega perila

Kralja Petra cesta 26

KARL LOIBNER

delikatesa - špecerija

Kralja Petra cesta

KONFEKCIJA

A. Drogenik

Kralja Petra cesta

Priporoča se

MAKS ZABUKOŠEK

krojaški mojster

Celje, Cankarjeva cesta 2

KAROL PAJK

modna trgovina

Glavni trg 2

R. GROBELNIK

frizerski salon za dame in gospode

Glavni trg in poleg
hotela »Evropex«**ANTON LEČNIK**

urar, zlatar, optik

Glavni trg 4

Uspehov polno novo leto želi in se priporoča

Zvezna tiskarna in knjigoveznica v Celju

J. M. ŠANC
restavracija hotel »Beli vol«

Kralja Petra cesta 9

RAFAEL SALMIČ
urur in zlatar
Dečkov trg (Narodni dom)

JANKO BRIŠČEK
mehanic
zaloga šivalnih strojev in koles
Gosposka ulica 32

JOSIP JAGODIČ
špecerija in železnina
Glavni trg in M. Gubčeva ul.

Gostilna
PRISTOVŠEK - SIRŠE
Lava 28

KARL DVORŠAK
urur
Kocenova ulica 2
poleg podruž. »Jutra«

SIMON GABERC
trgovina mlinskih izdelkov, žita
in raznega blaga na veliko
Razlagova ulica

IVAN KNECHTL
krznarstvo

Slomškov trg 1

FRANC KAGER
optik
Gosposka ulica 12

ANTON ORAŽEM
splošno krojaštvo
Gledališka ulica 9

Srečno in veselo novo leto želi tvrdka
KAROL STRAHOVNIK
stavbno in pohištveno, strojno
mizarstvo, zaloga pohištva in mrtv. krst
Žalec

M. ŠRIBAR
trgovina z ročnimi deli, perilom
in pleteninami
Ulica dr. G. Žerjava 2

FRANC PLEVČAK
čevljarstvo
Gosposka ulica 9

ALEKSANDER GATEJ
urur, zlatinar, optik
Kralja Petra cesta 26

Srečno in veselo novo leto želi
vsem cenj. odjemalcem pekarna
DRAGO ZADRAVEC
Laško

GOSTILNA »BRANIBOR«
Hrastnik Leopold
Kralja Petra cesta 41

Delavnica za fino mehaniko
JOŠKO AMAN
ortoped., kirurg. meh. in brusarna
Dečkov trg 5

ANTON URŠIČ
modno krojaštvo »Uran«
Kolenčeva ul. 6

PETER KOZOLE
trgovina in gostilna
Brezno pri Rimskih toplicah

Iz Hrastnika

»BIRTIČ«
gostilna in mesarija

IVAN KRANER
trgovina z mešanim blagom

VINKO DOMITROVIČ
gostilna

FRANC STRAUS
mesar in prekajevalec

FERDO ROŠ
gostilna

VIKTOR DEŽELAK
trgovina

SLAŠČIČARNA
»SOKOLSKI DOM«

Z Dola pri Hrastniku

FRANC LAZNIK
trgovina z mešanim blagom

FRANJO BENETEK
manufakturna trgovina

KINO »SOKOL«

JOŽE DOBERŠEK
krojaštvo

POSOJILNICA NA DOLU,
z. z. n. j.

PAVEL BAUERHEIM
trgovina z mešanim blagom

VID SENICA
gostilna

ALOJZ STRAVS
trgovina z mešanim blagom

DRAGAN LISAC
brivski salon

ANTON DRAKSLER
gostilna in trgovina

Sport

I. zlet slovenskih smučarjev v Celju

Odgovorna, a obenem častna naloga je doletela Celje s tem, da je prevzelo izvedbo prvega zleta slovenskih smučarjev. Imeli smo zlete gorenjskih smučarjev in slične večje zimskosportne manifestacije, a zlet vseh slovenskih smučarjev bo prva prireditelj te vrste in obenem mogoča manifestacija sile in razmaha našega smučarstva, obenem pa tudi demonstracija proti vsemu, kar zlasti v zadnjem času zavira in onemogoča razvoj te naše vsenarodne sportne panoge.

V nedeljo 22. decembra je priredila Slovenka zimskosportna zveza v Celju sestanek vseh sportnih, tujskoprometnih, vojaških in drugih organizacij in oblasti. Na tem sestanku, ki ga je vodil predsednik zveze g. Mr. Jože Žabkar in so se ga udeležili zastopniki z Jesenic, iz Ljubljane, Maribora in Celja, je bil določen prireditveni odbor, program in vse, kar spada k organizaciji tako velikopotezne prireditve. Določeni so bili posamezni odseki, ki so pričeli takoj poslovati. Tehnična izvedba tekem je poverjena smučarskemu odseku SPD v Celju.

Sporod zletnih dni je sledeč:

V petek 24. januarja zvečer otvoritev zleta z baklado in pozdravnimi govori pred mestnim magistratom.

V soboto 25. januarja: Ob 9. tek na 18 km v Zagradu, na Lahovni ali v Liscach. Ob 14. smuk se seniorje pri Celjski koči na novi progi za smuk. Ob 20. hokejska tekma in umetno drsanje v izvedbi SK Celja v mestnem parku.

V nedeljo 26. januarja: Ob 9. slalom za seniorje in slalom za dame pri Celjski koči, ob 11. istotam slalom za mladino. Ob 10. mladinski teki v okolici Celja. Ob 13.30 skoki za kombinacijo, posameznike in za mladino na skakalnici v Liscach.

V soboto 25. januarja zvečer bo v Narodnem domu družabna prireditelj v čast gostom.

Program zleta je torej obširen in bo obsegal vse zimskosportne panoge, ki jih Slovenci gojimo. Zimskosportna zveza si je nadelala nalogo, ki je tem težja, ker se je lotila tega dela popolnoma praznih rok brez sredstev. Toda uspeh ne sme izostati, ker idealizem premaguje vse nastajajoče ovire, ako je volja trdna. Prepričani smo, da bo ta naša vsenarodna zimskosportna manifestacija našla pri vseh, ki jim je zdravje in razvoj naše mladine pri srcu, razumevanje in podporo, saj bo ta zlet praznik slovenske sportne mladine!

Mesto Celje naj dokaže, da je bilo vredno zaupanja, ki mu je bilo izkazano s to veliko prirediteljo!

Prvenstvo Slovenske drsalne zveze

V nedeljo 5. januarja bo v mestnem parku v Celju v izvedbi SK Celja prvenstvo Slovenije v umetnem drsanju. Ker imamo ravno Slovenci najboljše drsalce in drsalke v državi, bodo na tem tekmovalju zbrani vsi naši najboljši umetniki na ledu. Ljubljanska Ilirija pošlje v Celje svojo kompletno drsalno ekipo s Silvo Palmetovo in Emanuelom Thumo na čelu. Poleg ilirijanskih drsalcev bodo nastopili tudi tekmovalci prireditelja SK Celja z lansko prvakinjo Vlasto Sernečevo. Tekmovanje bo obsegalo obvezno in prosto drsanje. Drsanje v obveznih likih se bo pričelo ob 9. dopoldne, prosto drsanje pa ob 14.30. Opozarjamo Celjane na to izredno prireditelj.

* Vremenska poročila 31. decembra: Celjska koča (700 m): —2, jasno zahodnik, 20 cm snega, srež. Mozirska koča (1344 m): —3, jasno, 15 cm snega, srež.

Šah

Celjski šahovski klub je zaključil svoje jubilejno leto z izletom v Št. Pavel

pri Preboldu in z brzim turnirjem za prvenstvo v mesecu decembru. V Št. Pavlu je igral prijateljsko tekmo s tamkajšnjim na novo ustanovljenim šahovskim klubom. Izmed Šentpavelčanov so si priborili Zaveljcina, Vedenik, Mikuš, Kač, Bukovec in Kramar po eno, inž. Skocelj pa pol točke. Od Celjanov si je Adolf Toplak prvi priboril točko, sledili so Jože Reichman s pol ter Davidovac, Latinovič in Lah vsak z eno točko. Šentpavelčani so Celjane lepo pogostili. Z lepo igro, ambicioznostjo in šahovsko disciplino so pokazali vse pogoje, da postane ta lepi kraj Savinjske doline močna šahovska trdnjava. Na dvanajstem klubskem brzem turnirju za prvenstvo v mesecu decembru si je priboril Slavko Cijan z 12 točkami izmed 14 dosegljivih prvo mesto in prvo nagrado »Maks Euwe«. Sledita Milan Skitek z 11 točkami in enako nagrado ter inž. Srečko Sajovic z 9 točkami in pol in s tretjo nagrado »Domači šahovski mojstri«.

6. redni občni zbor Šahovskega kluba Gaberje bo v torek 7. januarja ob 20. v gostilni Kancian na Sp. Hudinji 34.

Prvovrstno
ječmenovo in rženo kavo
priporoča
pražarna „Celeja“, Celje, Cesta na grad 9

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE UNION V LJUBLJANI

GLAVNA ZALOGA V CELJU

priporoča svoje izborne izdelke:
svetlo in črno

UNION PIVO

v sodih in steklenicah

PEKOVSKI KVAS

in

ŠPIRIT VSEH VRST

FRANJO DOLŽAN

VODOVODE
KLEPARSKA DELA
STRELOVODE

CELJE

ZAHTEVAJTE PONUDBE
IN PRORAČUNE!

Za kresijo 4
Telefon 245

Vam naredi solidno in po konkurenčni ceni,
ravno tako izvršuje tudi vsa popravila

Cenj. občinstvu se priporoča tvrdka

Anton Lečnik

zaloga ur
zlata
srebrnine
optika itd.

Celje
Glavni
trg

Izkušen optik na razpolago!

Oglašujte!

VERITAS Generalno zastopstvo
in skladišče

Anton Bremec
Celje

Iščejo se zastopniki

Kadar izpraznjujete Vaše podstrešje
se spomnite, da najbolje vnovčite vse
stare predmete pri tvrdki
Josip Uršič, Celje, Narodni dom

Učenca

za večjo avtodelavnico sprejme
Haselbach — Celje.

Vzorno urejeno posestvo

solnčna lega, njive, travniki, gozd
vse v najlepšem stanju prodam.
Poslojpe novo urejeno. Cena 85.000
din. — Naslov v upravi lista.

Cinkarna d. d., Celje

Osnovana 1923. l. prevzemši poslovanje dotedanje DRŽAVNE CINKARNE, osnovane že 1873. l.

Predeluje in izkorišča CINKOVO RUDO in CINK

Glavni proizvodi Cinkarne d. d. so:

cink, surov in rafiniran v blokih, cinkova pločevina vseh dimenzij in debelin, bakrena pločevina vseh dimenzij in debelin, cinkov prah, žveplena kislina, koncentrirana in nekoncentr., zelena galica (železni vitrijo), katran, cinkovo belilo „briljant“

Glavno zastopstvo za prodajo fabrikatov Cinkarne d. d. ima tvrdka

METALNO AKCIJONARSKO DRUŠTVO

LJUBLJANA — Masarykova cesta št. 12

ki vrši veleprodajo ter ima stalno na skladišču modro galico, litopon, minij, kositer (cin) v blokih in palicah, aluminij, baker, antimon. Poleg tega trguje tudi s starimi kovinami in kovinskimi odpadki vseh vrst

Celjska posojilnica d. d. v Celju

je najstarejši narodni
denarni zavod v Celju

Vse hranilne vloge, vložene pri

Celjski posojilnici d. d. v Celju

so varno naložene, se ugodno

obrestujejo in se izplačujejo

vsekdar točno v gotovini

Denar, naložen v domač denarni zavod,

donaša koristi vsemu domačemu na-

rodnemu gospodarstvu • Nalagajte

svoje prihranke v Celjski posojil-

nici d. d. v Celju, Narodni dom

TELEFON ŠTEV. 22

POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 10.591